

У овом броју

Чекајући позив у...	2
Војна вјежба у ...	2
Шта ће Срби ра...	3
Косово постало ...	4
УНМИК и КФОР ни.	5
Завршени проду.	6
Паралелни избори.	8
Косово и Кавказ	9
Регулација косов...	13
Косово - европска...	14
Ухапшен осумњич...	15
Крвави петак у Ст	16
Значење и значај...	19

Црква Св. Параскеве у селу Добра Вода код Осигека страдала у периоду 1991-1995.

Црква Св. Параскеве у селу Дрсник код Пећи, страдала јуна 1999.

ВЛАДИКА АРТЕМИЈЕ — АНЕМИЧНЕ ИЗЈАВЕ НЕ МОГУ ОДБРАНИТИ КОСОВО

Владика рашко-призренски Артемије оценио је изјавио да Србија мора да буде агресивнија данас да се Косово не може одбранити анемичним изјавама и додао да је потребно да Србија енергичније покаже колико јој је стало до Покрајине.

“Потребно је да Србија покаже колико јој је стало до Косова. Разне анемичне изјаве ‘као може и Дејтон ако треба’ или ограђивања ‘нећемо интервенирати и војска неће ићи на Косово’, представљају одрицање од Косова и не могу нам служити за одбрану Косова”, казао је владика Артемије за агенцију Бета.

Владика је изразио задовољство америчком лоби агенцијом, коју су ангажовали Епархија рашко-призренска и Српско национално веће како би заступала интересе косовских Срба у САД.

“У протеклих годину ипо дана од кад је ангажована, лоби група је учинила толико много на промени ставова према Србији и на јачању њених позиција по питању Косова, више него било ко други”, казао је владика.

Према његовим речима, све што тај лоби тим ради, чланци у медијима и изјаве итекако имају значај и утицај на решавање статуса Косова.

Епископ Артемије је нагласио да су изјаве и ставови директора Америчког савета за Косово Џима Џатраса “100 одсто исправни”.

У интервјуу за Вечерње новости Џатрас је

Владика рашко-призренски и косовско-метохијски Артемије (Радосављевић)

рике.

“Он жели да имамо више кичме, да будемо усправни јер то свет зна да поштује”, казао је владика Артемије.

Подржавајући Џатрасов став о не уласку у НАТО владика је нагласио “ни под каквим условима не треба улазити у НАТО с обзиром на оно што нам је чинио и што нам чини јер углавном све земље које су у НАТО-у подржавају Ахтисаријев план о независном Косову”, навео је владика.

Извор: Бета, 11.10.2007

да да буде агресивнија да да није добро да говори као “добри оста-лог навео је да Србија не треба да уђе у НАТО и да ЕУ треба јасно поручити да ће Београд прекинути процес придруживања, ако Брисел призна Косово.

Џатрас је такође навео да би у новембру пола милиона грађана Србије требало да изађе на улице и протестује због политике САД. Навео је да би Србија требало да размисли и одржавање војних маневара на југу земље.

Према владикиним речима, требало би послушати Џатрасове савете да не будемо толико сервилни према свима који долазе из Аме-

ЧЕКАЈУЋИ ПОЗИВ У НАТО

СПЛИТ - У Сплиту је јуче почео састанак министара спољних послова и одбране земаља потписница Америчко-јадранске повеље Хрватске, Албаније, Македоније и балтичких земаља - Естоније, Литваније и Летонија на којем ће бити размењена мишљења и искуства о приступу у НАТО и размотрено стање у региону.

На скупу под називом „Адријатик-Балтик-Атлантик“ као посматрачи и учествују министри БиХ, Србије и Црне Горе, које су чланице Партнерства за мир.

Делегацију БиХ представљају министар иностраних послова БиХ Свен Алкалај и заменик министра одбране БиХ Марина Пендеш, а Србију државни секретар у Министарству одбране Србије Игор Јовичић, јавила је Срна.

Домаћина скупа, Хрватску представљају министар спољних послова и европских интеграција Колинда Грабар-Китаровић и министар обране Берислав Рончевић.

Делегацију САД, која је супотписник Повеље, предводи заменик помоћника државног секретара Розмари ди Карло, а у име НАТО на скупу учествује заменик помоћника главног секретара за политичка питања и безбедносну политику Роберт Симонс.

АМЕРИЧКА ПОМОЋ БИХ

Заменица помоћника државног секретара САД за Европу и Евроазију Розмери Дикарло потврдила је у разговору у Сплиту са министром ино-страних послова БиХ Свеном Алкалајем и заменицом министра одбране Марином Пендеш да је БиХ остварила значајан напредак у приближавању НАТО и истакла да реформа обране представља пример успешно проведене реформе у БиХ.

У разговору са Алкалајем и Пендешовом, Дикарло је оценила да реформа одбране може послужити

као позитиван пример за провођење реформе полиције и других реформи које БиХ мора провести на путу ка укључењу у евроатлантске интеграције.

У саопштењу Министарства иностраних послова БиХ наводи се да је на састанку, ком је присуствовао и амерички амбасадор у Хрватској Роберт Бредтке, поново наглашена одређеност САД за наставак пружања помоћи БиХ на путу у пуноправно чланство у НАТО и ЕУ.

Осим о самиту НАТО у априлу 2008. године у Букурешту, на којем Хрватска, Албанија и Македонија очекују позивницу за чланство у Алијанси, учесници састанка ће расправљати и о стању у југо-источној Европи.

Јучерашњи самит је наставак успостављеног оквира за дијалог земаља учесница, који је почео у априлу 2006. године на Брioniма и настављен у естонском Талину у марту 2007. године.

Све расправе су затворене за јавност.

Пре почетка самита Црна Гора и Хрватска потписале су Меморандум о сагласности о сарадњи у области одбране.

Споразум који су потписали министри одбране Црне Горе и Хрватске Боро Вучинић и Берислав Рончевић предвиђа сарадњу две земље на више подручја, укључујући и размену искустава у вези са управљањем националном одбраном, обуку војног и цивилног особља, те учешће војних посматрача на војним вежбама.

Документ предвиђа и цивилно-војну сарадњу (CIMIC), унапређење војног законодавства, те заштиту околине на војном подручју, наводи се у саопштењу Министарства одбране Хрватске. Реализација сарадње предвиђа међусобне посете, билатералне разговоре и саветовања о заједничким питањима, семинаре и конференције о одређеним темама, размену искустава и особља те заједничко учешће на вежбама.

Глас јавности 14.10.07.

Панорама Сплита

ВОЈНА ВЈЕЖБА У ХРВАТСКОЈ

Од 1. до 12. листопада 2007. године, на подручју јужног и средњег Јадрана, те на војним полигонима "Еуген Кватерник" код Слуња и "Црвена земља" код Книна, одржат ће се велика војна НАТО вјежба у којој ће судјеловати више од 8000 војника из 13 земаља чланица Сјеверно-атлантског савеза, укључујући и 300 из Хрватске. Хрватска није прва земља нечланица НАТО-а у којој

се таква вјежба одржава. Хрватски сабор је за њу дао пристанак још у просинцу прошле године, но шира хрватска јавност је огорчена што о њезиним димензијама сазнаје тек ових дана, очи самог искрцавања неколико тисућа страних војника.

Новинар Јутарњег листа, Крешимир Жабец, који годинама прати војна питања, истиче да је ријеч о највећој НАТО вјежби на овим просторима:

"То је највећа војна вјежба коју је НАТО икада направио у земљи нечланици НАТО савеза, у којој судјелује више од 8000 војника НАТО снага, 29 борбених авиона, 23 хеликоптера, 40 бродова и шест подморница. Ту ће бити и три нуклеарне подморнице, али не у хрватским територијалним водама. Таква количина, и људства и технике, од стране НАТО-а је до сада невиђена на овим подручјима."

Нема ништа спорно у одржавању велике НАТО вјежбе у Хрватској јер је већ готово сигурно да ће Хрватска и сама од идуће године постати чланицом НАТО савеза, но чуди што су власти о томе досад врло шкрто информирале јавност, истиче војни аналитичар Златко Гарелић:

"Не може се баш рећи да у јавности нема спомена о томе, али је

ПИТАЊЕ БАЗА ПОЈАШЊАВА И НОВИНАР ЖАБЕЦ:

"Нема ни говора о НАТО базама у Хрватској. Постоје локације које ће Хрватска дати да се логистички опреме. То су одређене локације хрватске војске на којима НАТО снаге могу, рецимо, у случају квара авиона да слете и поправе авион, на којима снаге НАТО приликом пребацивања могу преспавати, или их користити у било каквој другој солуцији. То је неколико локација, као што су аеродроми Пула, Загреб, Слуњ. То су одређене локације које свака чланица НАТО-а даје за логистику."

чињеница да из владајућих кругова у Републици Хрватској, првенствено мислим на владу, Министарство вањским послова и Министарство обране, нема јасних назнака и информирања хрватске јавности и грађана о чему се ради, какав је карактер вјежбе, колико је судионика, на којем ће се подручју вјежба одвијати."

У хрватском Министарству обране су нам казали да ће се средином овог тједна одржати конференција за новинаре о размјерима и дета-

љима вјежбе, но, наши суговорници понављају како је ријеч о изузетно великом догађају о којем је становништво требало и раније добити опширније информације: "Наравно, овдје ће доћи огромне количине бродова и људства и то ће се прокоментирати као окупација и то сигурно неће придонијети бољем статусу НАТО-а овдје."

Грађани посебно упозоравају на могуће штете за околиш и туризам. Слуњско вјежбалиште је уз саму близину националног парка Плитвичка језера, а и данас се још вуку репови о негативним посљедицама једне НАТО вјежбе на том подручју прије неколико година. Тврдње да су америчке снаге тада користиле муницију са обogaћеним ураном, никада нису доказане. Што се тиче страхова за туризам, Гарелђић наводи да су се сличне вјежбе већ одржавале у познатим свјетским туристичким дестинацијама: Прва таква вјежба је одржана 2005. године на Канарским отоцима, што је згодно довело у корелацију са тезом да организовање вјежби може утицати, не само на уобичајени свакодневни цивилни живот, него и на одвијање туристичке сезоне." Скорa "НАТО инвазија" на Хрватску, како је противници уласка у

НАТО називају, поново је отворила и питање НАТО војних база у Хрватској, што је досад више пута негирано, а одбачено је и протеклих дана из највиших врхова хрватских оружаних снага. Некадашњи министар одбране, Јожо Радош: "Није спорно да Хрватска, како се приближава НАТО-у, ако жели дати свој допринос, она мора судјеловати и у увјежбавању војника, како својих војника, једнако тако и војника савезника. Како је логично да наши војници иду на вјежбе изван Хрватске, тако је логично да други војници долазе на вјежбе у Хрватску. То још ништа не значи у погледу било каквих војних база."

Анкица БАРБИР МЛАДИНОВИЋ
Радио "Слободна Европа", 24.09.07

ШТА ЋЕ СРБИ РАДИТИ ПОСЛЕ 10. ДЕЦЕМБРА?!

Тирана, 3. октобар - Процес дефинисања статуса Косова је, по мишљењу косовских лидера, веома близу свом крају. Ипак, они најављују једнострано проглашење независности и очекују међународну подршку.

Међутим, званична Приштина никад и ни у једном тренутку, није размислила шта би једнострано могао да уради званични Београд. Изузев испразних претњи Србије, као што су упозорења косовским институцијама, Срби са севера Косова, уз неоспорну помоћ Београда, могу да делују као и њихове албанске "колеге" или, у још горем случају - као Срби из Хрватске.

"Једнострано проглашења"

Проглашење независности Косова на основу Ахтисаријевог плана у СБ ОУН био би најбољи потез не само за Албанце са Косова, већ и за читав регион Југоисточне Европе.

Чак и уколико не будемо анализирали тако детаљно колико би ЕУ могао да кошта још један викенд-сукоб између Албанаца и Срба, јер су ови народи испуњени нагомиланом етничком мржњом - новонастале крчке државе око Косова које су, иначе, настале зарад регионалне безбедности, самим својим постојањем дају својеврсне гаранције Косовским Албанцима да ће због истог тог разлога и они имати независну државу.

Идеја о једностраном проглашењу независности, без сагласности СБ ОУН, представља идеју чијим темељима недостаје не само "арматура" већ и "бетон". Значи, она би била без снажне правне и институционалне основе, без истинске стратегије, и уз Србе који све то, разуме се, имају у виду.

Званични Београд непрекидно понавља да ће Албанцима дати сва права - за разлику од претходних српских влада - само уколико Албанци прихвате аутономију у оквиру Србије.

Са друге стране, никад нисмо чули неког албанског политичара, изузев оних који су у Тиму јединства и екстремно брину о својој политичкој каријери, да кажу "Нека Београд призна независност Косова, а са косовским Србима, са црквама, манастирима, поликлиникама, школама, са кафанама које посећују Срби - нека чини шта му је воља".

Неочекивано, уследило је још једно упозорење Албанцима поводом могућности једностраног проглашења независности. Иако је оно, заправо, непотребно, на њега нема много одговора, а све што се буде чинило без сагласности СБ ОУН и међународних "обећања", не објашњава каква ће бити судбина оних који буду остали са друге стране моста, преко Ибра.

Уколико би институције Косова једнострано прогласиле независност, упркос томе што ће се суочити са противљењем међународних институција - многи "неодговорни Срби" ући ће на територију северног Косова како би заштитили "незаштитени" српски народ, који ће наставити да живи онако како му говори званични Београд.

Међутим, уколико буду деловали као њихове албанске "колеге", и уколико прогласе аутономију северног Косова, имаћемо државу са покрајином, а ниједна од њих неће бити међународно призната.

Такође, имаћемо међународну администрацију која не признаје ни државе, ни аутономне покрајине, као ни једне међународне

безбедносне снаге које неће моћи да ураде ништа друго, изузев да се, чекајући наредбе из Њујорка, неконтролисано понашају као у Сребреници. Руско противљење и претња ветом предвидели су све то. У трагању за неким 3-5.

Све док се не буду охладиле и албанске и српске главе и све док се ситуација на Косову не врати у нормалу, односно све док не буде враћен ауторитет како УНМИК-а, тако и КФОР-а, настала етничка тензија не може да се попут "ластиша" врати на своје место.

Чак и када би, у најбољем случају, успели да убеду Србе да Косовски Албанци треба да добију државу, њихова умешаност и деловање са припадницима војних и паравојних српских снага не може да прође као јуна 1999. године. Непоштовањем Ахтисаријевог плана, још од првог дана када је понуђен, уз нове преговараче и главне међународне преговараче - њима би могао да буде понуђен неки план сличан оном који је понуђен Србима у Хрватској, у трагању за миром и стабилношћу у региону и уз даље вођење бескрајних разговора.

Уколико би тај временски вакуум без међународног присуства - како у области безбедности, тако и у области администрације - био пропраћен локалним или регионалним сукобима, нико се неће ангажовати да трага за онима који ће хтети да подрже независност, већ ће се трагати за начинима смиривања ситуације.

Албански лидери са Косова нису на то рачунали, они желе да буду у добрим односима и са УНМИК-ом и са КФОР-ом, штавише и са Ахтисаријевим планом, желе да имају независну државу и да придобију Србе, не улажући никакве напоре да их у било шта убеђују. Иако би прави редослед требало да изгледа сасвим супротно од овог.

Како би требало да их убеду, зна се - свим могућим средствима и без фолклора. Уколико им са једне стране буде понуђено све, и уколико се са друге стране буде радило у области безбедности, то ће оправдати и постојање косовских институција за које се не зна због чега сада постоје.

Не замарајући се много око различитих дипломатских идеја, они не само да у северном делу нису успоставили косовске институције, већ нису уложили никакав напор чак ни да у том делу земље отворе полицијску академију која би, ако ништа друго, омогућила да људи у униформама буду у свом легалном објекту, упркос било каквој међународној резолуцији или законском акту.

Уколико се, у најгорем случају, различите српске снаге буду инсталирале на овом делу територије, имајући поред себе природног "снабдевача", тада би све могло да се оконча уз некакав чувени план попут оног у Хрватској, 3-4, зарад стабилности и мира у региону. Снажна Тудманова држава се предала пред међународним факторима, али имали су изузетно велику срећу.

Желимо да такву срећу имају и Албанци, да се тај сценарио оствари до краја, како су то урадили Срби у Хрватској, да се Срби са Косова окрену против целог света, па чак и против плана 3-5 и Београда.

Агим Попоци

КОСОВО ПОСТАЛО ДРЖАВА У МОБИЛНОЈ МРЕЖИ И АТЛАСУ

Позовите 99377 и зазвониће мобилни телефон у Приштини, Липљану, било ком делу Косова и Метохије. Политички пред-ставници косовских Албанаца у међународним институцијама дочекују се уз протокол као и државне делегације. Могло би се рећи, по много чему Косово се већ третира као независно. Отуда је Влада Србије усвојила упутство по коме на међуна-родним скуповима где се представници Косова позивају као делегација независне земље, српски учесници су обавезни да протестују, а ако то не да резултат, да сместа напусте скуп.

Нема сумње да је упуством које је усвојено прошле недеље Влада Србије послала још једну јасну поруку који је њен став о будућности КиМ. Такође, биће то од помоћи државним службеницима када се нађу усред скупа где се Косово третира као независно. „Блиц“ је истражио у којим је случајевима Косово означено као држава, а власт имала прилику да реагује, што је међутим учинила-ла млако или није повукла ниједан потез.

А примера није мало. Иако косовско питање постаје ноћна мора по јединство ЕУ, за ауторе школског атласа у Аустрији није било дилеме - у најновијем атласу Косово је приказано као независна држава. Издавачка кућа „Хоелзел“ је све то оправдала „неспретним уносом слова на мапу“, најавила да ће грешка бити исправљена, али не и када. Тако ће ђаци у овој чланици ЕУ, сигурно у текућој школској години, гледати у мапу Балкана на којој је једна држава више.

„Грешка“ Аустријанаца

- Облик слова мало је друкчији него код исписивања назива других држава, али ту разлику може приметити само стручњак - изјавио је Лукас Бирсак из те аустријске издавачке куће. Међутим, да то није само оптичка варка говори његова изјава да су границе Косова црвене боје, као државне границе, јер њих надзира НАТО. Уколико се нађете у румунској престоници Букурешту, можете добити флајер британског мобилног оператера „Оранже“, који послује у овој земљи. У одељку који се односи на ролинг набројане су земље и тарифирање разговора по зонама. Овај оператер је тако државу Косово ставио у зону 2, док је Србија смештена у зону 4. Дакле, „Оранже“ своје услуге посебно наплаћује за Косово, а посебно за Србију. Читалац „Блица“ Љубинко Атанасов, иначе ст-ановник Букурешта, решио је да упутити жалбу британској фирми.

Међутим, властима је овај пример непознат. Ништа боља ситуација није ни с компанијом „Т-мобиле“ која, између осталог, има своју мрежу и у Хрватској. На сајту тог оператера у одељку за ролинг постоји могућност избора земаља - једна од понуђених је и Косово.

На Космету се возе аутомобили са таблицама сасвим другачијим од оних у централној Србији, а имају и нова документа. Још озбиљнији пример је са придруживањем ЕУ, а који, међутим, није пратила оштра реакција власти у Београду. Иако се политичари гласно баве територијом и суверенитетом Србије, готово да је непримећена још од самита ЕУ 2002. чињеница да је Косово добило посебне механизме и посебан пут за придруживање ЕУ. Косово већ потписује сва међународна документа одвојено од Србије, а потпис стављају шеф Унмика и надлежни привремени органи.

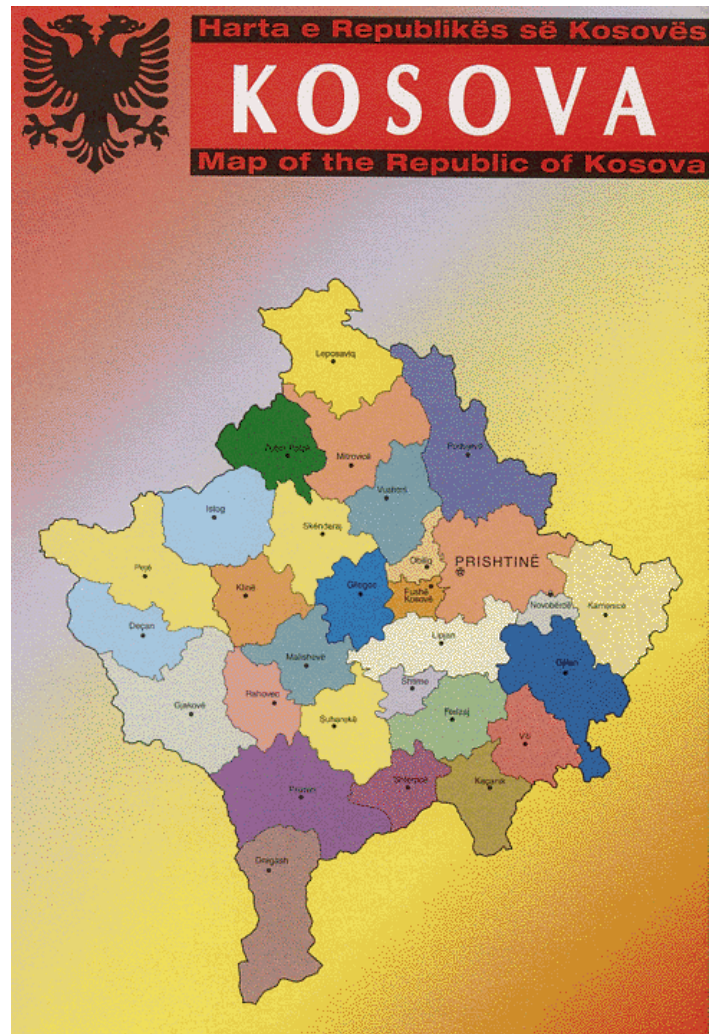
- Проблем је што се, на пример, парламентарне делегације или делегације Владе Косова примају на државном нивоу у свим европским земљама. Неспорно је да контакти морају постојати са представницима Албанаца, али се мора правити разлика између третмана делегације неке државе и делегације територије под међународном контролом - каже Оливер Ивановић, лидер Српске листе за КиМ, који је и чест учесник међународних конференција као представник Срба из покрајине.

Напустили скуп

Он, међутим, истиче да власти у Београду нису до сада посветиле довољно пажње наочиглед успутним стварима када је реч о статусу Косова.

- Олако се прелазило преко тога и данас је владино упутство можда мало закаснела реакција, али боље и сада него никад - каже Ивановић.

Већ је довољно примера да се ситним провокацијама, називи грешкама или недореченостима, тестира „чврстина стомака“ наших представника и мери начин реакције државе. Истина, још не постоји ниједна озбиљна међународна институција која Косово

третира као независну државу. Па чак и ако се догоди пропуст, он бива исправљен. На пример, догодило се да је на Парламентарној скупштини НАТО у Паризу пре две године српска делегација уложила приговор јер је Косово најављено као равноправни члан. После је стајало - Унмик Косово.

У Министарству спољних послова за „Блиц“ кажу да су они и пре упутства Владе реаговали. Најчешће су у питању биле изјаве албанских политичара, што са Косова, што из Албаније, када оду на посету неким државама. Последњи у низу случајева је одлазак са скупа на Брионима министра спољних послова Вука Јеремића, када му није било дозвољено да говори после предлагача независности Мартија Ахтисарија. И министар енергетике Алексан-

дар Поповић демонстративно је напустио скуп у Словенији где је Косово третирано као држава.

Држава треба да реагује

Члан спољнополитичког савета Министарства спољних послова Горан Свилановић сматра да уколико је држави јако стало до нечега, она то може и треба да деловањем покаже.

може да реагује чим дође до сличног податка - објашњава Свилановић.

Остаје да видимо докле ће Србија изгурати ствар са словеначком поштом, јер уколико из Љубљане желите да пошаљете писмо у Косовску Митровицу, од шалтерског службеника ћете вероватно добити савет да на формулару и писму, на месту где треба уписати државу, ставите Косово или чак Косова. Словенци

Марке Косова: Косово 2001; Косово 2002; Косова 2003

- То не мора да се искључиво односи на Министарство спољних послова већ, на пример, у случају атласа може да реагује и Министарство просвете и да се директно обрати компанији која је Косово навела као независну државу. Тако свако министарство

тврде да су се у овом случају водили принципом практичности, јер објашњавају да Србију не уписују јер „у том случају пошта вероватно никада неће доспети на жељену адресу или ће чак бити враћена у Словенију“.

Жељка Јевтић, Ненад Јаћимовић Блиц 15.10.07.

УНМИК И КФОР НИСУ ИСПУНИЛИ СВОЈ ЗАДАТАК

Према закључцима анализе берлинског Института за европску политику, израђене за немачко Савезно министарство одбране, Унмик и Кфор нису испунили свој задатак, јер је „планирана изградња мултиетничког друштва пропала“. А обе ове мисије баш су биле формиране да би обезбедиле нормалан суживот Албанаца и неалбанаца на том простору. Штавише, анализа је показала да су Унмик и Кфор „кривци за катастрофално лоше изгледе Космета и у будућности“.

У последње време много експлоатисана теза „да је Космет обавеза Европе и да ЕУ мора сносити већу одговорност за Покрајину“ и да због тога треба својим снагама да замене мисију УН и Кфора је, без обзира на привидну исправност, потпуно погрешна. Као прво, у овој европској, јако „натегнутој“ причи, износи се како би бриселски фаворит за шефа мисије ЕУ требало да буде холандски дипломата Питер Фејт, у јавности познат као вођа мисије НАТО на југоистоку Србије и Македонији. Међутим, резултати рада овог холандског дипломате су добро познати јер, у првом реду, није успео, или није хтео, да разоружа македонске Албанце. То потврђује нико други него тужилац у Хагу Ден Саксон који је презентирао суду податак да је ОНА у Македонији поседовала 100.000 комада различитог наоружања и да су у два наврата спровођене „опсежне“ акције предаје оружја у којима је прикупљено 11.000 комада.

Према речима Дена Саксона, недостајало је још 89.000 комада оружја. Судија Саксон је навео да су у илегалном поседу наводно расформиране оружане албанске формације још налази 100 топова, 16.000 калашњикова, више од 10.000 пушака различитих врста, извезан број противтенковских ракета, ракете земља-ваздух, разне мине и остало оружје. Друга важна чињеница везана је за несумњивиостанак НАТО трупа на Косову јер је тешко поверовати да би САД препустили неком другом своју базу Бондстил. То је потврдио и командант НАТО снага у Европи који је изјавио да ће „НАТО остати присутан на Космету колико је год потребно да би се обезбедио сигуран живот за све“, ваљда као једини гарант мира у Покрајини, коме по моделу вечног присуства и одговара да се криза продуби.

Осим тога, према цитираној анализи берлинског Института за

европску политику, безбедносна стратегија ЕУ за будућу мисију на Космету „није аналитички, нити концептуално разрађена“ иде се по инерцији јер је лакше отићи на Космет него у Авганистан или Ирак. Тако да би први резултат евентуалног повла-

Једна смотра јединица КФОР-а

чења Унмика био тај, да би чланице Савета безбедности Русија и Кина, које се не слажу са независношћу Космета, а пошто се заобиђу УН, потпуно изгубиле могућност да утичу на ситуацију на Космету.

На крају, једино што је у овом тренутку евидентно у балканској невеселој причи, је грчевито настојање дела „међународне заједнице“ да прогура своје наметнуто решење како би се по сваку цену избегло противљење Русије.

Блиц, 10.10.07.

ЗАВРШЕНИ ПРОДУЖЕНИ ДИРЕКТНИ ПРЕГОВОРИ О КОСОВУ

После састанка који је у Савету министара Европске уније, почео у 13.30 у салу за преговоре ушао је високи представник ЕУ Хавијер Солана па су преговори, предвиђени да трају до 17 часова, продужени.

Солана ће сутра у Луксембургу о резултатима тог сусрета известити министре иностраних послова ЕУ.

Очекује се да се новинарима обрате представници београдске делегације, затим и приштинског преговарачког тима, као и да буде објављено саопштење преговарачке "тројке" Контакт групе. Преговарачка "тројка" коју чине представници ЕУ, САД и Русије

Нови састанак Београда и Приштине 22. октобра у Бечу

Делегације Београда и Приштине сагласиле су се данас да нова рунда директних преговора буде одржана 22. октобра, саопштила је преговарачка "тројка" Контакт групе.

У саопштењу "тројке", издатом након састанка приштинске и београдске делегације, оцењено је да су две стране представила своја виђења статуса, и не помиње се да ли је било напретка. Тројка ће се са двама странама поново састати у Бечу 22. октобра а потом ће у наредним недељама уследити учестали директни састанци.

Волфганг Ишингер, Френк Визнер и Александар Боцан-Харченко, затим ће одвојено разговарати са делегацијама Београда и Приштине.

Београдску делегацију предводе шеф српске дипломатије Вук Јеремић и министар за Косово и Метохију Слободан Самарџић, а приштинску председник и премијер Косова, Фатмир Сејдиу и Агим Чеку.

Савет министара ЕУ је раније саопштио да данашњи састанак треба да пружи прилику да две стране наставе да излажу своје предлоге и на темељу тога покрену расправу. Оба тима су данас, како су раније најавила наставила са представљањем својих предлога - Београд предлога о суштинској аутономији за Косово, а Приштина меморандума о добросусудским односима Косова и Србије као независних и суверених држава.

Предвиђено је да данас представници оба тима разговарају и са високим представником ЕУ Хавијером Соланом, који ће сутра у Луксембургу о резултатима тог сусрета известити министре иностраних послова ЕУ.

Ишингер је уочи сусрета рекао да данашњим преговорима Београда и Приштине у Бриселу и идућег викенда у Бечу почиње нова фаза директних преговора, током којих ће се видети да ли је могуће "постићи истински напредак". Додао је да ће "отуд то бити и пресудна фаза" у преговарачком процесу.

Боцан Харченко је пред састанка истакао да преговоре о будућем статусу Косова и Метохије треба наставити док Срби и Албанци не постигну компромис, јер је то основ за мир на Балкану. Прва рунда директних преговора Београда и Приштине у наставку преговарачког процеса одржана је 28. септембра у Њујорку. Ставови Србије је на том састанку заступала делегација на челу са председником и премијером Србије Борисом Тадићем и Војиславом Коштуницом.

СРБИ ЗАДОВОЉНИ ПОЧЕТКОМ, АЛБАНЦИ ОДБАЦУЈУ ПРЕДЛОГ БЕОГРАДА

Министар спољних послова Србије Вук Јеремић и министар за Косово и Метохију Слободан Самарџић, оценили су у Бриселу, по окончању друге рунде преговора да је данашњи састанак био добар почетак преговора, али да је за њихов успех неопходно одстранити негативне утицаје на ток процеса.

Ти негативни утицаји су, као су објаснили, вештачки рок за крај преговора, односно 10. децембар и изјаве појединих међународних актера, који утичу на то да косовски Албанци немају искрену жељу да преговарају.

"Ово је био добар почетак и обе стране су се ангажовале у расправи по први пут на један интерактивни начин, истакао је Јеремић. Представили смо детаљне плана о суштинској аутономији и било је доста питања и обсервација албанске стране и "тројке", додао је он. Самарџић је рекао да би преговори били "много лакши и опуштенији када не би било рокова". "Обећања о томе шта ће се десити после 10. децембра, односно најаве једностраног проглашења независности, јако отежавају процес преговора. Без тих негативних ефеката у дужем периоду и уз поосредовање 'тројке' могли би да постигнемо заједнички резултат са Приштином", нагласио је Самарџић после одвојеног састанка српске делегације са "тројком".

Сејдију: У потпуности одбацујемо предлог Београда

Председник Косова Фатмир Сејдију изјавио је после састанка са делегацијом Београда у Бриселу да Приштина у потпуности одбацује предлог о суштинској аутономији, јер је "супротан вољи народа Косова". Он је оценио да је предлог о аутономији "превазиђен и да превише подсећа на предлоге из времена Милошевића".

"Ми имамо добар радни однос са свима који подржавају независност Косова. После 10. децембра тај процес ће бити убрзан", рекао је Сејдију нови-нарима. Косовски премијер Агим Чеку је изјавио да је "посао делегације Приштине" да после 10. децембра, односно извешатаја Контакт групе генералном секретару УН, "учини све да врло брзо дође до независности Косова". Опозициони лидер Хашим Тачи сматра да је "компромис са Београдом немогућ" и да ће после 10. децембра Приштина "директно ићи на стварање косовске државе". Члан приштинске делегације Ветон Сурои је оценио да су ставови Београда "контрадикторни", јер Покрајини признаје право да управља сама собом, а истовремено жели да задржи суверенитет на Косову.

"То је контрадикција коју Београд мора да рашчисти сам са собом. Тренутак одлуке ће бити одмах после 10. децембра", рекао је Сурои.

Солана: Преговарачи максимално ангажовани
Високи представник Европске уније за спољну и безбедносну политику Хавијер Солана изјавио је да су на данашњим преговорима о будућем статусу Косова и Метохије у Бриселу две стране биле "максимално ангажоване на проналажењу решења". "Провео сам неко време са њима и у име ЕУ сам их охрабрио да наставе даље", рекао је Солана, додајући да је на лицима преговарача "видео осмехе које није видео дуго времена". Он је, ипак, рекао да је "прерано говорити" о исходу преговора. Поводом парламентарних избора на Косову 17. новембра, Солана је рекао да ти избори "могу закомпликовати ситуацију", али је изразио уверење "да ће то бити превазиђено како не би стварали проблеме ради наставка дијалога и разговора". Солана се данас придружио преговарачима на истеку планираних три сата разговора, који су потом потрајали још око сат времена.

Бета, Танјуг - 14.10.2007

УНМИК НЕЋЕ ДОЗВОЛИТИ УЛАЗАК ГАРДЕ ЦАРА ЛАЗАРА НА КОСОВО

УНМИК неће допустити присуство или активности Гарде цара Лазара на Косову, изјавила је данас у Приштини портпаролка УН администрације на Косову Мирјам Десабл, поводом најаве да ће та организација организовати протест 14. октобра на северу Косова.

"Према извршној уредби шефа УНМИК-а активности или присуство ове организације су забрањене јер се сматрају претњом за ред и закон. Најаве за протест имају провокативну природу и сматра се да могу створити етничке тензије", рекла је Десабл новинарима.

Она је навела да организације које заговарају насиље и позивају на етничке тензије "немају места" на Косову. Шеф УНМИК-а Јоахим Рикер донео је у јуну уредбу којом се Гарда цара Лазара сматра паравојном организацијом.

Десабл је рекла да су поводом најаве протеста "безбедносне снаге, Кфор и полиција, спремне да испуне свој мандат и заштити активности ове организације".

Портпарол Косовске полицијске службе Ветон Ељшани на данашњој заједничкој конференцији за новинаре у Приштини рекао је да ће полиција деловати у складу са извршном уредбом шефа УНМИК-а.

"Ми нисмо забранили протесте које су у складу са законом, али Гарда цара Лазара је илегална организација и тако ће се третирати. Начин нашег реаговања зависиће од ситуације. Ми не забрањујемо грађанима да протестују, али не и овој организацији", рекао је Ељшани.

Додао је да посебне екипе полиције и УНМИК-а истражују појаву особа са униформама паравојне организације Албанска национална армија (Ана) код Подујева.

Према њиховим речима, безбедносне снаге ће се према свим паравојним јединицама односити на исти начин. "Наш став око било какве илегалне организације која представља ризик за косовско друштво је исти. Ми ћемо наставити да контролишемо ситуацију и реаговаћемо као и у случају других илегалних организација", рекао је портпарол Кфора Бертнан Боно.

Гарда цара Лазара најавила је скуп у Косовској Митровици за 14. октобар и затражила повлачење Кфора, УНМИК-а и КПС-а са Косова, као и разоружавање Ане.

Бета 10.10.2007

ПРОТЕСТ СТУДЕНАТА ЗБОГ СПОРОГ РЕШАВАЊА СТАТУСА КОСОВА

Неколико стотина студената албанске националности са Косова, из Македоније и Албаније мирно је протествовало данас у Приштини, противећи се одлагању решавања статуса Косова. Скуп је организовала Унија албанских студената, уз подршку удружења насталих из бивше "Ослободилачке војске Косова" (ОВК),

Студентског парламента и Покрета "Самоопредељење". Циљ протеста је, према наводима организатора, "супротстављање даљем одуговлачењу процеса независности Косова и захтев да се не преговара ни с ким на штету независности и територијалног интегритета Косова".

Учесници протеста су прошли главним улицама Приштине, истичући пароле подршке "ОВК" и захтевајући ослобађање из притвора лидера покрета "Самоопредељење" Аљбина Куртија. Студенти су најавили да ће сличне протесте одржати 10. новембра и 10. децембра ове године. **Танјуг - 10.10.2007.**

МОГУЋЕ ПОВЛАЧЕЊЕ МИСИЈЕ ОЕБС-а СА КОСМЕТА

Шеф Мисије ОЕБС-а на Космету Тим Гулдман обавестио је запослене у тој организацији да постоји могућност да та мисија напусти Космет уколико Стална Скупштина ОЕБС-а не прихвати једнострано проглашење независности, преноси дневник „Коха Диторе“.

„Шеф мисије ОЕБС-а је рекао да се врло лако може догодити да се мисија повуче са Космета уколико се Стална Скупштина ОЕБС-а не сложи са независношћу Космета“, навео је неименовани званичник ОЕБС-а, цитира дневник.

Амбасадор Гулдман је споменуо и два друга могућа сценарија. Први је да дође до значајног смањења запослених у Мисији као и да постоји опасност да се Мисији у очекивању решења статуса не додели буџет за 2008. годину.

Портпарол ОЕБС-а Свен Линдхолм је за Коха диторе потврдио постојање таквог писма шефа Мисије и истакао да је Гулдман на тај начин хтео да комуницира са запосленима у Мисији.

Бета 10.10.2007

НЕЗАВИСНОСТ ЈАСНА И НЕИЗБЕЖНА

ЉУБЉАНА - Председник косовске владе Агим Чеку изјавио је да је решење косовског питања сасвим извесно и да је независност Косова „јасна и неизбежна“, преноси Бета.

- Коначно решење косовског питања не виси у ваздуху. Коначно решење је јасно и неизбежно независност, рекао је Чеку у разговору за недељни прилог словеначког дневника Дело.

Он је додао да косовске власти 120 дана додатних преговора „користе за припреме“ и да „из познатих разлога о независности нема смисла разговарати са Србијом“.

- Можемо некако покушати да успоставимо контакте и понудити смислен однос за будућност јер је наш приоритет стабилност у региону - рекао је Чеку.

- Мислим да ће Уједињене нације и Европска унија након што истекне мораторијум спознати да су Ахтисаријев план и преговарачки процес „тројке“ Контакт групе добра основа за независност, која обезбеђује мултиетничност и позитивну будућност за регион - рекао је Чеку.

Из различитих мотива - неких добрих и неких лоших поједине државе су желеле да успоре процес косовског осамостаљења, али „ми желимо да сви наши међународни партнери спознају предности, које би за читав регион и ЕУ имала независност Косова“, рекао је премијер Косова.

Чеку, такође, сматра да би УН и ЕУ „ако имају довољно самосвести и одлучности“ могли помоћи Косову да процес осамостаљења доведе до краја.

- Такозване техничке препреке на путу признања косовске независности и успостављања система нове међународне мисије, која би контролисала независност Косова могу бити отклоњене одмах кад међународна заједница то буде желела“, рекао је косовски премијер и додао да су „очекивања косовских Албанаца и косовских Срба једноставна“. - Сви желимо мир, стабилност, лепшу будућност за нашу децу - рекао је Чеку. **Танјуг - 10.10.2007.**

ПАРАЛЕЛНИ ИЗБОРИ - КРШЕЊЕ РЕЗОЛУЦИЈЕ 1244

Приштина, Београд - Шеф Унмика Јоаким Рикер сматра да би "сваки покушај било које стране да организује илегалне паралелне изборе на Косову било кршење Резолуције 1244 СБ УН". У писму, које је Рикер недавно упутио премијеру Србије Војиславу Коштуници, истиче се да шеф Унмика тражи "подршку Београда у обесхрабривању такве активности, уколико она буде планирана или организована".

Рикер је такође "изразио наду да ће косовски Срби бити охрабрани да учествују у изборима". Он је затражио "помоћ Београда у обезбеђивању све неопходне подршке како би интерно расељена лица с Косова могла да учествују у изборима, као и обезбеђивање техничке сарадње Срба са КИМ у општинским властима у организацији избора".

Специјални представник Генералног секретара Јоаким Рикер

До затварања овог издања нашег листа из Кабинета премијера Коштунице нисмо успели да добијемо одговоре на питања да ли је, имајући у виду Рикеров став, ипак, могуће у српским срединама на КИМ одржати локалне изборе у организацији Београда, да ли се Београд и званично обратио Унмику и Мисији ОЕБС на КИМ тим поводом, као и да ли ће остати на снази одлука да се за прогнане Србе у делу Србије ван КИМ не отварају бирачка места за предстојеће косовске изборе.

Имајући у виду ситуацију на терену, Влада Србије је после договора с председником Републике 13. септембра упутила косовским Србима препоруку да не учествују на парламентарним косовским изборима 17. новембра. Државни врх је наставио консултације у вези са српским учешћем на локалним косовским изборима, али је препорука "не учествовати" превагнула. Од тада је више српских званичника у Београду и с КИМ најавило могућност да локалне изборе на КИМ распише Београд, могуће и заједно с предстојећим председничким изборима у Србији. Ставови политичких представника косовских Срба о учешћу на локалним косовским изборима су подељена. Прошле недеље, поводом долазка на КИМ посматрача Савета Европе и најаве да ће они бити размештени и делу Србије изван јужне српске покрајине, Љубомир Кљакић, помоћник министра за КИМ у Влади Србије, изјавио је за наш лист да гласање у Србији ван КИМ за интерно расељена лица овог пута неће бити организовано. **Ј. Тасић**

Данас, 17.10.2007

Стејт департмент: Решење је независност

Вашингтон - Портпарол Стејт департмента Том Кејси изјавио је јуче у Вашингтону да САД остају јасно при свом ранијем ставу да је решење за статус Косова - независност.

- Заправо, ми мислимо да је независност решење и мислимо да је независност решење до којег је и господин Марти Ахтисари дошао после серије састанака с обе стране - изјавио је Кејси на конференцији за новинаре на питање како америчка влада оцењује предлог српских власти о аутономији Косова. Кејси је додао да је српска страна јасно изнела свој став по питању Косова и да још постоје начини да се о томе разговара у оквиру преговора, али да амерички став по том питању остаје јасан. Говорећи о преговорима Београда и Приштине, који су у недељу одржани у Бриселу, Кејси је казао да је реч о тешком процесу и најавио да ће преговарачка тројка Контакт групе наставити своје напоре.

- Као што знате, генерални секретар УН затражио је од "тројке" да му 10. децембра поднесу извештај о њиховом ангажовању. Али, као што смо рекли, ако не буде споразума до 10. децембра, онда оно што очекујемо да ће се догодити је да наставимо напред, као што знате, уз надгледану независност Косова у складу с предлогом господина Ахтисарија - подвукао је портпарол Стејт департмента. Бета

АНА ПРЕТИ

Приштина - Портпарол политичког крила Албанске националне армије (АНА) Гафур Адиљи рекао је да ће та организација преузети контролу над севером Косова ако то до 1. новембра не учине снаге безбедности на Косову. АНА је Унмик 2003. прогласио терористичком организацијом. Адиљи је за јучерашњи приштински дневник "Епока е ре" рекао да су припадници АНА "организовани само у заштити свог народа". "Тамо где не делује наш сестрински Косовски заштитни корпус, али и снаге Кфора, ми смо принуђени да делујемо и да узмемо у заштиту наш незаштићени народ", казао је Адиљи. Додао је да се припадници АНА неће појављивати тамо где делују КЗК и Кфор. "Не може се толерисати да Србија тамо (север Косова) спроводи етничко чишћење, тамо се дислоцирају криминалци из "Гарде цара Лазара". За то одговорност сносе Унмик и Кфор са онима који себе називају Екипом јединства (преговарачка делегација) Косова", рекао је Адиљи. Према његовим речима, Србију коначно треба убедити да је изгубила не само Косово, већ да ће убрзо изгубити и "Источно Косово (Прешево, Медвеђу и Бујановац), као и Санџак и Топлицу". Бета

ПАЦОЛИ НАЈБОГАТИЈИ СЕЈДИУ НАЈСИРОМАШНИЈИ КАНДИДАТ

Приштина - Најбогатији кандидат на изборима за посланике Скупштине Косова је председник Алијансе ново Косово Беџет Пацоли, који је пријавио имовину у вредности од 420 милиона евра само на Косову, пише дневник на албанском "Зери". Најсиромашнији од свих лидера је садашњи председник Косова Фатмир Сејдиу с пријављеном имовином од 250.000 евра. Лидер Реформистичке партије ОРА Ветон Сурои је пријавио имовину од 2,5 милиона евра, а хашки оптуженик и лидер Алијансе за будућност Косова Рамуш Харадинај од 1,3 милиона евра. Лидер Демократског савеза Дарданије Неџат Даци и лидер Демократске партије Косова Хашим Тачи пријавили су имовину у вредности од по 300.000 евра. Ти су подаци достављени централној изборној комисији, која међутим због великог броја кандидата још није успела да објави имовину свих кандидата за посланике у Скупштини Косова, одборнике и председнике општина. Изненађује пријава коју је поднео лидер ОРЕ Ветон Сурои, који је на прошлим изборима пријавио имовину од 40 милиона евра, а сада од 2,5 милиона евра. Мањи имовину у односу на прошле изборе пријавили су и Хашим Тачи и Рамуш Харадинај. Бета

Земље региона Кавказа и Средње Азије

ОГЛЕД ИЗ СЕПАРАТИЗМА

Да ли је проблем Косова и Метохије јединствен, непоновљив на било којем другом делу света, у било којој другој ситуацији? И док нам покушаји појединих народа или етничких група на неким удаљеним меридијанима и паралелама и могу изгледати помало „егзотично“, оно што се дешава у Европи, дакле на нашем прагу, звони на узбуну.

Недавни пример Белгије, где је чак и намерно протурена лажна информација о распаду те земље на два дела примљена као истинита и очекивана, најбоље сведочи о приступу обичног човека проблему сепаратизма и примамљивости идеје о стварању „само своје државе“. Без сагледавања трагичних последица које би такав чин могао да носи са собом.

Експлозија коју би лоше решење косовског проблема донела свету могла би се ипак највише осетити на Кавказу, па смо зато замолили новинаре управо из те области да покушају да направе паралелу између ситуације на Косову и Метохији са околностима

које су изнедриле сепаратизме на просторима на којима они живе и раде.

Читаоцима „Политике“ представљамо размишљања Инала Плијева из Цхинвалија у Јужној Осетији, отцепљеном делу Грузије, и Нурани из Бакуа, престонице Азербејџана у којем се водио жестоки рат око Нагорног Карабаха. Занимљиво је да обоје одбијају могућност да ће судбина Косова утицати на њихове државе, али тако не мисле и стручњаци немачког министарства спољних послова, који – како је објављено у Берлину – страхују да би Русија могла да предузме непредвидљиве потезе ако Вашингтон реши да призна једнострано проглашену независност Косова и Метохије. Москва би могла да одговори признавањем отцепљених делова околних држава који траже присаједињење Русији, проценују експерти, а то би у најмању руку направило велике проблеме на Кавказу, стратешки и енергетски битној територији на којој живи чак 50 народа.

С. Р. 15.10.2007.

АЗЕРБЕЈЦАН НЕ СТРАХУЈЕ ОД ПРЕСЕДАНА

Има доста сличности између сукоба у Нагорном Карабаху и на Косову – и у једном и у другом случају реч је о аутономији или државности компактне националне мањине која чини већину на одређеној територији и има сопствену државу ван те територије. И карабашки Јермени и косовски Албанци не пристају ни на шта мање од пуне независности.

И на српско-албанске, као и на јерменско-азербејџанске односе утицај имају стварне и митске историјске кривице и претензије, па они заправо представљају наставак рата између Византије и Турске, који се – испоставља се – није завршио падом Константинопоља.

У оба случаја у процес решавања укључени су међународни посредници, а неки од њих су исти – Француска, САД и Русија чланице су Контакт групе за бившу Југославију и Групе из Минска под окриљем ОЕБС-а.

Манастир Гандзасар (13 век)

Ипак, поређење је у политици веома ризичан посао. Разуме се да Азербејџану ни најмање не одговара стварање преседана по којем би аутономна област изашла из састава државе без одобрења власти те државе, али ставити знак једнакости између ситуација на Косову и у Нагорном Карабаху тешко је могуће, јер без обзира на мапу света и Албаније и Јерменије – Косово је унутрашњи конфликт, а Карабах агресија споља.

За разлику од Јерменије, у Албанији није усвојен ниједан правни акт у којем би Косово у једном или другом облику било названо делом Албаније, а не Србије или Југославије. Делегација Албаније ни на који начин није учествовала и не учествује у преговорима о Косову, док Јерменија има статус стране у сукобу, а давање сличног статуса Јерменима Карабаха још је предмет спорова и дискусија.

Регуларна војска Албаније никад није учествовала у ратним дејствима на Косову, док су на територији Нагорног Карабаха војна дејства водиле оружане снаге Јерменије. Најважније је да је војна превој у време тих дешавања, када је и била стављена у дејство војна машина НАТО, била на страни Срба, а Албанци су морали да беже из родних места и да живе у суседним земљама као избеглице. У Карабаху су жртве етничког чишћења били – и сада су – само Азербејџанци, а једну петину територије Азербејџана окупирала је Јерменија.

Ту је већ јасно да у Азербејџану мало ко има намеру да паничи због могућег појављивања „преседана“. Ствар није само у томе што је од почетка јасно и отворено речено да Косово због јединствености тог конфликта неће бити преседан. И због тога не треба бити у заблуди о томе какву реалну моћ у међународном праву има преседан. Пре десет година у Женеви је аутор ових редова био у канцеларији извесне „Међународне лиге права и слобода народа“. Њени активисти путовали су у својству посматрача на „изборе“ у Нагорном Карабаху, „штитили права Курда“, и то не од Садама Хусеина, већ од Турске, заступали интересе Баска. Али су при том категорично осуђивали санкције Ираку и с пеном на устима штитили.....територијалну целовитост Републике Кипар”.

Манастир Нораванк (13 век)

Тако је и Србија, која је на својој територији имала косовски конфликт, веома активно подржавала српски сепаратизам у Хрватској и Босни, тачније користила је тај сепаратизам да би маскирала своју агресију. И када данас Русија с пеном на устима штити територијалну целовитост Србије, док у исто време покушава да растури Грузију – да од ње отцепи Абхазију и Јужну Осетију – јавно подржава Придњестровље и не посебно скривено подржава Нагорни Карабах, онда, отворено говорећи, то изгледа неуверљиво. Очигледно је да и овде „тимска игра“ односи превагу над међународним правом.

А кад се говори о „избору тима“, не треба се варати, посебно кад се зна да је недавно, како преносе јеревански медији, у Јерменију стигла прва пошиљка оружја из Србије, у складу са уговором који су потписали представници Јеревана и Београда.

И главне закључке из косовског рата, као и уопште свих ратова на Балкану, треба тражити на сасвим другом месту. Балкански рат је био први преседан, пошто је ту НАТО у дејство увео своју војну машинерију. То се први пут десило ван зоне одговорности

Северноатлантског савеза, и први пут нису бомбардоване само позиције војске, већ и градови, мостови, индустрија и инфраструктура.

Азербејџанске избеглице и њихов шаторски смештај

А најважније је да ту не треба тражити помодарска „објашњења“, као што су верски приоритети, „поход хришћана на муслимане“... Авијација НАТО-а полетела је прво да би заштитила муслимане у Босни, затим муслиманске Албанце од Срба хришћана, а ни Хр-

Манастир Хагарстин (10 - 13. век)

ватска ни Словенија у своје време нису добиле тако ефикасну подршку Запада. Разуме се да се Запад при том не руководи верским приоритетима, као што због њих није започео ни оба ирачка рата и као што то није разлог за забринутост иранским нукле-арним програмом.

Просто, косовски Албанци имају само један адут – сопствено право на живот. Строго говорећи, после великог етничког чишћења из 1997. и 1998. године, и пошто су као одговор на масовно истребљење и прогон косовских Албанаца од стране српских „специјалних јединица“ у ту покрајину биле уведене снаге НАТО, било је јасно: суверенитет Београда над покрајином која је много пропатила неће бити обновљен, јер нико не може да пружи гаранције да се сутра неће поновити то етничко чишћење које је свет прво видео у Србији, потом у Босни, а сада на Косову.

Без обзира на промену власти у Београду.

Нурани

(Нурани је име под којим у листу „Ехо“ пише најпознатија азербејџанска политичка коментаторка) **Политика 15.10.2007.**

ЗАШТО ЈЕ ЈУЖНА ОСЕТИЈА ДРУГАЧИЈА

Већина читалаца „Политике“ слушала је, или понешто зна, о Јужној Осетији – углавном у вези са Косовом и Метохијом – и већина њих претпоставља да су Јужни Осетини једнако сепаратисти као Албанци на Косову и Метохији. Многи се у Србији питају: „Ако је већ тако, зашто Осетини симпатишу Србе, а не Албанце? И, заиста, зашто? Да ли једино због тога што су Осетини једини европски народ на Кавказу, и уз то – православне вере?”

Јужна Осетија никада није била саставни део суверене грузијске државе (за разлику од Космета који је одувек био у оквирима српске државе). Штавише, ни сама Грузија никада до уласка у састав Русије није била јединствена држава (поново за разлику од Србије). Напротив, у састав Русије ушла је по деловима. Осетија, међутим, као јединствени организам (тада још није била подељена на северни и јужни део), у састав руске империје ушла је добровољно 1774. Како би се уверио да Осетија није никоме потчињена, царски престо је нешто раније на Кавказ упутио комисију са задатком да установи да је „осетински народ слободан и да се не налази ни под чијом влашћу“.

Сама Грузија је део руске империје постала тек 1801, дакле 27

година после присаједињења Осетије Русији. Ова чињеница најважнији је аргумент Јужне Осетије у спору са Грузијом. За разлику од Осетина, Албанци на Космету у односу на Србе такав аргумент немају.

Јужни део Осетије предат је на административно руковођење Грузијској ССР тек после социјалистичке револуције волонтеристичким решењем донетим под великим притиском дела болшевичког руководства СССР-а грузијског порекла – Јосифа Висарионовича Стаљина (Џугашвилија), Сергеја Орцоникидзеа и Авеља Енукидзеа.

Између Северне и Јужне Осетије никада није постојала државна граница. Први пут се појавила 1994, али и то тек као граница ка Русији, док грузијских граничара између два осетинска дела никада није било.

На референдуму о судбини СССР-а 17. марта 1991. народ Јужне Осетије се изјаснио за очување СССР-а, а против распада и растакања јединствене савезне државе. Овде треба истаћи да је поменути референдум организован два месеца након почетка рата Грузије против Јужне Осетије. Иако је више од 70 одсто учесника референдума гласало је за очување СССР-а, процес

распада је добијао на интензитету. До септембра 1991. спаљено је 86 осетинских села. Нека од њих, попут Хелџчау, Тлијакана и других, била су спаљена са становништвом које се у њима затекло. То, међутим, није био крај.

Изазивање нестабилности

Ако дође до једностраног проглашења независности Косова и Метохије, и ако ту независност признају неке земље, ситуација на Кавказу постаће веома нестабилна, процењује један високи званичник Организације за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС). Овај званичник каже да руски представници у овој организацији стално говоре да би такав сценарио изазвао последице у Абхазији и Јужној Осетији, али примећује и да су престали да помињу Нагорно-Карабах.

Све више западних дипломата уверено је да ће Русија признати Абхазију и Јужну Осетију ако Сједињене Државе признају Косово.

Артјом Улуџан, стручњак за Кавказ и централну Азију из Руске академије наука, каже да Москва намерно не помиње ову област у Азербејџану јер не жели да погорша односе са том земљом, у којој су велике резерве нафте и гаса.

В. Р.

Политика спаљене земље коју је спроводило грузијско политичко руководство према Јужној Осетији, као и истребљење мирних житеља осетинске националности (убијено више од хиљаду људи, а у Северну Осетију избегло преко 120.000), ни по чему се није разликовала од деловања Хитлера на окупираним територијама у Србији или Совјетском Савезу, као ни од деловања ОВК непосредно после одласка српске војске са Косова.

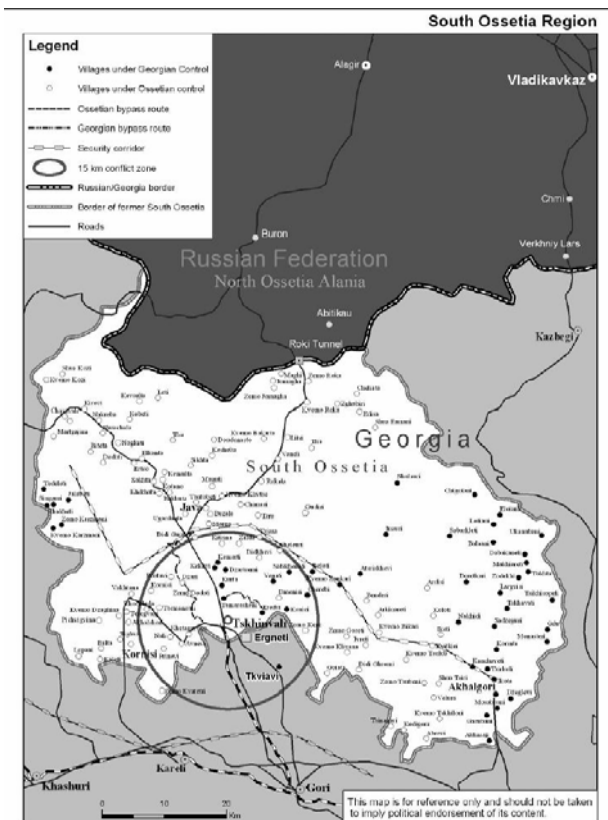
Независност Републике Јужне Осетије проглашена је 29. маја 1992. Али поменути акт никако не треба тумачити као сепаратистички, пошто Грузија у то време није била међународно призната и није била чланица ОУН-а. Косовски Албанци, а са њима и Запад, траже отцепљење Косова и Метохије од већ признате српске државе која је чланица ОУН. То, такође, разликује позицију Јужне Осетије од позиције Албанаца на Косову и Метохији, и дозвољава изједначавање позиције Осетина и Срба као противника одвајања од сопствених држава.

Западни политичари, када говоре о Космету као о јединственом случају, често износе као аргумент то што о раду органа управљања и система обезбеђења животних потреба у покрајини брину западне државне институције – углавном структурни органи ЕУ и ОЕБС-а. Када је Јужна Осетија у питању тај „аргумент“ не заслужује озбиљнију пажњу, пошто све поменуто Осетини обезбеђују сопственим снагама и све функционише далеко успешније него на Косову.

Положај Јужних Осетина после међународног признања независности Грузије у границама бившег ГССР-а могуће је упоредити са положајем у којем би се нашли косовски Срби у случају признања државне независности Косова и Метохије. Другим речима, ако говоримо о јединствености косовског случаја, та је јединственост са великим знаком минус. Реализација планова западних држава по признању независности Косова био би погрешан корак са далекосежним последицама. Јужна Осетија, Абхазија и

Споменик жртвама у Грузијско-Осетском рату

Мапа Јужне Осетије

Придњестровље имају не мање него далеко више политичко-правних основа за признање својих постојећих држава, које су доказале своју способност за опстанак, своју демократичност, поштовање људских права, без обзира на националност. Догађаји на Косову 2004. показали су да је албанска страна од тих стандарда још увек веома, веома далеко.

Тим поводом опуномоћени представник Републике Јужне Осетије у Руској Федерацији, кандидат политичких наука Дмитриј Медојев, недавно је изјавио: „Да бих спречио било какве спекулације: Јужна Осетија, чијих су 95 одсто житеља руски грађани, веома пријатељски се односе према православном српском народу и сматрају Косово домовином, колевком српске државности. Не би требало ни помишљати да ми једва чекамо да се Косово отцепи од Србије. Напротив, ми смо, као и Руска Федерација, за територијалну целовитост Србије.“

(Новинар и руководилац информативног одела јужноосетинског дела Мешовите контролне комисије за регулацију грузијско-осетинског конфликта)

Инал Плијев
Политика 15.10.2007

РЕГУЛАЦИЈА КОСОВСКЕ КРИЗЕ У ДВЕ ФАЗЕ

Власти Србије предложиле су албанској страни и делегираним представницима УН да се за основу преговора усвоји њен "Концепт суштинске аутономије Косова, у границама Србије"; то решење категорички одбацује албанска страна. Представници привремених институција Косова предложили су представницима УН усвајање "Споразума о пријатељству и сарадњи две независне државе". У оквиру овог споразума договорили би се о програму заштите мањинских права на Косову. Овом споразуму нужно би претходило доношење нове резолуције СБ УН, а на основу плана Ахтисарија, у коме је предвиђена "условна независности Косова". Највиши политички представници САД, неких држава ЕУ и бројних држава муслиманског света подржавају ово решење јер га у насталој реалности сматрају једино трајно одрживим; власти Србије категорички одбацују ово решење. На поделу Косова не пристају обе инволвиране стране, а то се решење сматра неповољним и у оквиру међународне заједнице. У условима када САД и ЕУ инсистирају на доношењу нове резолуције у СБ УН по концепту преношења протектората на институције ЕУ, односно, на усвајању Ахтисаријевог плана, а Русија прети вето, проблем се не решава, тачније актуелно стање се погоршава и подиже ниво конфликтности. У овом случају албанска страна најављује унилатерално проглашење независности Косова. За такво решење она има подршку САД, неких држава ЕУ и бројних муслиманских држава света. Овакав развој ситуације битно би погоршао садашње стање, што указује на некорисност оваквог расплета ситуације. Преговарачки процес "тројке" организован је темељно, али су даљи кораци инволвираних страна неизвесни. У првом кораку преговора усвојена је "Њујоршка декларација" по којој су обе стране изразиле спремност да се ангажују и уздрже од изјава које би могле да поремете безбедност на Косову.

ИГРА С НУЛТОМ СУМОМ

Ако до 10 децембра не дође до споразума, решавање спора преузима СБ УН. За ову ситуацију очекује се нагодба великих сила, али су њени исходи крајње непредвидиви. Ако се у првој половини 2008. године не пронађе равнотежно решење, расплет косовске кризе добиће негативан смер. Нова ситуација претиће дестабилизацијом Балкана (Југ Србије, Македонија и БИХ), али и могућом дестабилизацијом међународне заједнице (Кипар, Абхазија, Јужна Осетија, Нагорно Карабах, Придњестровље, Кашмир итд.). На основу реалног стања и јавно саопштених предлога Београда и Приштине, могу се проценити вероватноће реализације изложених ситуација; оне показују следеће особености: Фиксирани максималистичке и дијаметрално супротне ситуације не допуштају развој процеса споразумевања и проналажење равнотежног решења за коначни статус Косова. Зато се морају тражити нови путеви који воде ка неком за све прихватљивом циљу.

Свака страна инсистира да њен концепт буде основа за преговарање и од свог става не одступа. То је друштвена "игра с нултом сумом" која тражи победника. Тада губитничка страна има права да се љути, да не прихвати донето решење и да трајно настави са деструктивним активностима. Таква позиција води до "игре са негативном сумом" у којој се конфликти настављају, а сви постају велики губитници. Динамика развоја оваквих процеса води до нове нестабилности региона, уз заједничко монотono пропадање. Оно прераста у нову кризу која обема заједницама доноси катастрофу. Велике силе делују у оквиру реалполитике и нису спремне да прихвате правне и друге аргументе које износе опоненти. У процесу настајања косовског сукоба непрекидно је кршено међународно право и несмислено је позивати се на њега када то некој страни одговара. Посебну тешкоћу чини различито тумачење текста Резолуције 1244 од инволвираних страна. Зато ће највероватније одлука о коначном статусу

Косова бити политичка; она ће настати на основу уравни-тежења интереса великих сила. Са њом се не може обезбедити равнотежа интереса српске и албанске стране и конфликти ће се наставити, уз стални регрес обеју страна. Лако је уочити да примена негативне регулације широм планете задржава конфликтност деценијама, а то свима доноси катастрофу.

Зграда УНМИК-а у Приштини

Основни принципи системске парадигме показују да се у условима високог нивоа разорног психолошког загађења, великог сиромаштва, економске неразвијености и опште друштвене подивљалости просторно временски хоризонт нагло сужава, а затвара се "завеса" која омогућава поглед према будућности. Због свеопште неодређености сва планирања постају немогућа, ризици енормно расту, зато се у оваквим условима коначна статусна решења за проблем Косова не могу доносити. У овим околностима могуће је доносити само решења типа: "сада и овде", са циљем смањења нивоа опште подивљалости. Инсистирање да се у једном кораку равнотежно разреши статус Косова представља теоретски нерешив задатак. За остварење овог циља неопходно је да инволвиране стране одустану од захтева да се у једном кораку, примарно, дефинише коначни статус Косова. Настала нестабилност и општа хаотичност налажу потребу да се регулација косовске кризе реализује у две фазе. Задатак прве фазе је изналажење начина да се у релативно кратком року смањи ниво постојеће психолошке разорне загађености, свеопште нестабилности и безбедносне несигурности, економске заосталости и социјалне угрожености. Да би се остварио овај циљ неопходно је усвојити неко прелазно неутрално решење које неће третирати питање коначног статуса Косова. Са оваквим решењем неће бити задовољне инволвиране стране, али се једновремено, неће осећати да су једини губитник. У другој фази поступно се уравниотежавају интереси сукобљених страна кроз транзициони процес под окриљем ЕУ. Овим се поступком ствара нови проблемски контекст који омогућава поступну реализацију статусних питања. Осмишљено вођени и позитивно усмерени транзициони процес Србије и Косова, уз свеколику помоћ институција ЕУ, УН, САД и Русије, створио би нове шансе да обе заједнице поступно пређу из неуређеног, подивљалог, конфликтног и неефективног стања у неко могуће уређеније припитомљено стање, које је мање конфликтно од почетног.

НОВЕ МОГУЋНОСТИ

Системски закон еквифиналитета говори да код отворених система коначно стање може бити достигнуто полазећи од различитих полазних услова и на различите начине. Ако се као могућност усвоји да се полазни услови могу везати за план Мартија Ахтисарија, с тим да он буде коригован у корист интереса Србије и да ће се кроз нове преговоре отворити транзициони процес под патронатом ЕУ, отвара се широко поље нових могућности да се удовољи интересима инволвираних страна.

Посматрано с једне стране, Ахисаријев план повољан је за српску заједницу Косова у делу који обрађује питања локалне самоуправе и заштите интереса Срба и њихове културне баштине; повољно је и то што план прихвата албанска страна и међународна заједница. Посматрано са друге стране, овај план је неповољан за Србију у делу којим се дефинише будући статус Косова као "условно независне државе". Ако се из њега искључи овај део, тада он постаје интересно неутралан и условно прихватљив полазни концепт за обе стране. По овом концепту, Косово би привремено потпадало под протекторат ЕУ у трајању од пет до 10 година. Њиме се формално не дефинише статусна питања, а то значи да нема могућности да се за овај период обави пријем Косова у институције УН. Споразум би задржао све заштитне елементе за српску заједницу Косова. Усвајајући овај концепт новом резолуцијом СБ УН дефинише се само привремени статус

Косова. Овај концепт би омогућио несметано функционисање косовских институција и транзициона кретања Србије, али би требао да дефинише неке облике сарадње Београда и Приштине, с тим да се цео процес веже за контролу и арбитражу институција ЕУ. По овом концепту Косову се омогућава слободно и несметано повезивање са финансијским и економским институцијама међународне заједнице.

Новом резолуцијом СБ УН српске и албанске власти прихватају обавезу да у прелазном периоду међусобно сарађују по принципима о којима се треба договорити уз помоћ међународне заједнице. У временски омеђеном транзиционом процесу духови би се примирили, дошло би до снажнијег политичког, економског, саобраћајног и културног прожимања грађана Србије и Косова, уз политичку, финансијску и економску помоћ САД и држава ЕУ. У току овог процеса поступно се удовољава интересима обеју страна на начин који се међусобно договара, по принципу "дај да би добио". Изложена идеја је само једно од могућих привремених равнотежних решења. Позитивно оријентисани транзициони процес под контролом ЕУ је данас једини ефикасан поступак који обезбеђује поступно уравниотежење интереса сукобљених страна, осигурава стабилност региона и осигурава одрживи развој.

Др Иван Ахел је експерт за теорију система и управљање системима

Данас, 13 - 14.10.07

КОСОВО - ЕВРОПСКА РЕГИЈА

Ставови и прилаз Републике Србије и албанског руководства на Косову и Метохији у решавању коначног статуса КиМ, остају и даље непомирљиви и без реалног изгледа на било какав обострано прихватљив договор.

Поред до сада изношених опција (контролисана независност, суштинска аутономија, подела, конфедерација двеју држава, једнострано проглашење независности, наметнуто решење), имајући у виду комплексност проблема и посебно његову безбедносну и развојну компоненту и српске и албанске стране, требало би озбиљно размотрити и следећу: КиМ - Европска регија у формалном саставу Републике Србије. Витални интерес и Србије и албанске заједнице на КиМ јесте што скорије учлањење у ЕУ и евроатлантске интеграције. При садашњем стању ствари на и око КиМ и без обострано прихваћеног компромисног решења, обе стране ће на дужи рок остати изван ових интеграција, а то значи даљу политичку и безбедносну нестабилност, економско заостајање и одржавање на дужи рок опасног кризног жаришта уз даљу конфронтацију и заоштравање у односима САД и ЕУ са Русијом и неповољним импликацијама на јединство унутар ЕУ.

ДОДАТНИ НАПОР ЕУ

Децентрализација и регионализација, како унутар самих земаља чланица тако и на целом подручју ЕУ, представља један од кључних демократских и развојних принципа на којима почива организација ЕУ. Полазећи од овог принципа и општеприхваћене организације удруживања и повезивања земаља чланица ЕУ у циљу што адекватнијег и успешнијег привредног развоја и културног и мултиетничког повезивања, а поштујући норме међународног права и Повеље ОУН, уважавајући права албанске заједнице за највиши степен аутономије, стварања мултиетничког друштва на КиМ, очувања мира и стабилности у региону, очувања суверенитета и територијалне целовитости Републике Србије, заустављање иселјавања и повратак припадника неалбанских заједница и стварања услова за што бржи и одрживи економски развој и стандард грађана - проблем статуса КиМ могао би наћи своје решење управо у разради плана: КиМ - ЕВРО РЕГИЈА.

ЕУ би морала учинити додатни напор да изврши притисак на српско и албанско руководство да се прихватањем плана

решавања проблема КиМ кроз пројекат КиМ - Европска регија обе стране одрекну дела суверенитета на коме инсистирају и пренесу га на ЕУ, можда и у већем степену него што то иначе учлањењем чине остале земље чланице, а за узврат да им се

Јадранска европска регија

понуди конкретан план и итинерер убрзаног учлањења у ЕУ. При том би се направио посебан план и програм економског оздрављења, кроз програме помоћи и директних инвестиција. Принцип стварања европских регија даје могућност ширег економског и културног повезивања са деловима суседних држава, што би посебно било од интереса за албанску националну заједницу да се у оквиру ЕУ и према њеним правилима повеже са деловима Црне Горе, Грчке и Македоније. Србија би примениом решења КиМ - европска регија задржала део свог суверенитета и условне територијалне целовитости.

ПОСТЕПЕНО ПОМИРЕЊЕ

Прихватањем оваквог плана, упоредо и најхитније би се морало веома смишљено и организовано поради на постепеном али истинском помирењу и елиминисању вишевековног неповерења и непријатељстава српске и албанске стране. Било би неопходно формирати комисију за истину и помирење од некомпромитованих истакнутих српских и албанских личности са кредибилитетом прихватљивих за обе стране, чиме би се ишло на помирење и опроштај. Јужноафрички случај рада и праксе сличне комисије и улога Манделе веома корисно би послужила. Оваквим прилазом у решавању проблема КИМ, уз конкретну разраду институционалних решења која би гарантовала валидност и функционисање оваквог "суи гемерис" решења, сви би били на добитку. Сачувао би се образ и једнима и другима, чак и потврдио кредибилитет ЕУ да је способна да решава и овакве проблеме, јер ни Западни Балкан не може остати заувек изван евроатлантских интеграција нити је у интересу ЕУ. Србија и албанска заједница на КИМ половично би и сачувале и добиле оно што сада траже. Србија би формално сачувала државно јединство територије, албанска заједница би добила загарантовану самосталност да по европским критеријумима уређује унутрашње односе, неалбанске заједнице на КИМ добиле највећи степен заштите, а међународна заједница коначно се решила иначе дугорочно опасног кризног жаришта.

ИСТИСКИВАЊЕ САД И РУСИЈЕ

За "европско" решење проблема КИМ, Европа би се морала изборити да Савет безбедности Уједињених нација декларацијом или председничким саопштењем пренесе надлежност са УН на ЕУ чиме би се администрација УНМИК заменила одговарајућим институцијама ЕУ. Тиме би се КИМ извукао из опасне зоне

спорења и ривалитета великих сила и евентуалног потезања вета код доношења нове резолуције, а квалификација из Резолуције СБ ОУН 1244 о статусу КИМ оставила за евентуалну потврду, односно корекцију и договарање у нека боља времена без емоционалног набоја.

Конечно, КИМ је европски проблем, те према томе ЕУ има највећу одговорност и обавезу да га она решава. Тиме би ојачала и своју међународну позицију својеврсним истискивањем других фактора (САД и Русије) у наметању решења које не би одговарало ЕУ. Не може ЕУ, уколико жели да остатку света покаже да је спремна и способна да јача и шири интеграционе процесе у Европи, да у своје чланство прима само "чисте" и "бесконфликтне" случајеве. Не могу на дужи рок ни ЕУ ни њене чланице да одрже безбедност и осигурају миран и одржив развој уколико на једном делу те саме Европе постоји перманентно кризно жариште које увек може бити искориштено са стране за њено разбијање. Уосталом и земље Западног Балкана и посебно новостворене државе на простору бивше СФРЈ, за чије разбијање, разарање и жртве је делимично одговорна и сама ЕУ, део су Европе а њени народи део европске културе и цивилизације.

Постоји бојазан да би сваки други прилаз у решавању статуса КИМ (од сада би требало употребљавати не само терминологију већ и суштински - проблем КИМ а не статус КИМ), без обзира како он буде формиран, у практичној примени имао одређене примесе система апартејда. Јер како другачије схватити замишљену организацију живота неалбанских заједница у изолованим енклавама на КИМ.

*Аутор, Радоман Јовић је амбасадор у пензији
Данас, 13. - 14.10.07*

УХАПШЕН ОСУМЊИЧЕН ЗА УБИСТВО СРПСКИХ ЖЕТЕЛАЦА

Специјалне јединице Унмик полиције, потпомогнуте снагама Кфора, ухапсиле су јуче ујутро Албанца Мазлума Битићија из села Велики Алаш, у општини Липљан, због сумње да је починио ратни злочин. Косовска полицијска служба није званично саопштила о ком злочину је реч, а према незваничним информацијама, које је први објавио КИМ радио, Битићи се терети за убиство 14 Срба на њиви у селу Старо Грацко 23. јула 1999. године и за убиство Милене Стојановић 28. јуна исте године у његовом родном селу, које је довело до исељавања целокупног српског становништва из Великог Алаша. Портпарол КПС-а Ветон Ељшани за наш лист, ипак, није могао ни да потврди нити да демантује да је Битићи један од учесника у масакру над српским жетеоцима и убица Српкиње из свог села. Према речима мештана села Старо Грацко, јуче ујутро више од 20 возила са ознакама Унмик полиције у којима су били маскирани специјалци прошло је кроз њихово село и упутило се у правцу села Велики Алаш. Битићи је ухапшен када је кретао на посао у Липљан, где ради као грађевински радник.

Злочин у селу Старо Грацко је један од највећих од доласка Унмика и Кфора на Космет, а истрага о томе у протеклих осам година није дала никакве резултате, иако је шеф Унмика у време убиства Бернар Кушнер најавио да ће међународне снаге безбедности на Косову „превртнути сваки камен“ не би ли открили убице четрнаесторо Срба. Неуспех у истрази је углавном правдан недостатком доказа, али су Унмик и правосудни органи наводили и да је било систематског застрашивања сведока.

Најстарији од убијених жетелаца Никола Стојановић имао је 63 године, а најмлађи Новица Јанићијевић сутрадан је требало да прослави 18. рођендан. У овом злочину страдала су још тројица чланова породице Јанићијевић Миле, Момчило и Слободан. Убијени су и: Станимир и Божидар Ђекић, Радован и Јовица Живић, Љубиша и Саша Цвејић, Милован Јовановић, Андрија

Одаловић, Миодраг Тепшић. Британски војници који су изашли на лице места пронашли су тела 13 измасакираних мушкараца на пољу крај пољопривредне машине, док је једно тело нађено 150 метара даље. Обдукцији, који су водили албански патолози из Приштине, прикључили су се и истражитељи Хашког трибунала. Тадашњи главни тужилац овог суда Луиз Арбур наредила је и да се покрене истрага о овом злочину, јер је реч о „степену насиља који је алармантан“.

Савезна Република Југославија захтевала је да се о злочину изјасни и Савет безбедности, па је ово тело Уједињених нација „снажно осудило криминални акт и позвало на хитну и свеобухватну истрагу како би се сви одговорни извели пред лице правде“. Русија је предлагала да се ово злодело осуди као терористички акт, али су такву одлуку у СБ блокирале САД.

Село Старо Грацко удаљено је непуна два километра од Липљана и потпуно је у албанском окружењу. И данас је често на мети албанских екстремиста, а није било поштеђено ни 17. и 18. марта 2004. године када су из правца околних албанских села екстремисти отворили рафалну ватру, у току које су тешко повређени једна трудница и младић. Још се памти и убиство Милијане Марковић и Златомира Костића из 2004. године, чији починиоци злочина ни до данас нису изведени пред лице правде. И прошле године је пуцано на свештеника из ове парохије, а само који дан пред Задушнице, такође прошле године, порушено је 16 надгробних споменика, углавном оних који су подигнути страдалим жетеоцима. Тада је порушена и капела, а минирано је и гробље.

До 1999. године у селу је живело више од 500 Срба, а данас је у њему само 80 породица са 280 чланова. Исељавање се наставља, куће махом продају Срби који живе на ободу села.

Б. Радомировић - Ј. Церовина
Политика 17.10.2007.

КРВАВИ ПЕТАК У СТАРОМ ГРАЦКУ

На језив и окрутан начин, 23. јула убијено је четрнаесторо Срба из села Старо Грацко док су вршали пшеницу. Владика Артемије је одмах дошао у породице жртава и поздравио их са "Помаже Бог". Неколицина му је одвратила: "Нама не помаже"

Као што то обично раде, мештани села Старо Грацко и Велики Алаш у којима живи око 400 Срба, њих четрнаест мушкараца, кренули су у петак 23. јула око пет сати поподне да овршу пшеницу у атару села Бујанце, где се налазе њиве неких од њих. Грацко и Алаш налазе се на два километра од Липљана, односно десетак километара јужно од Приштине. Разлога за журбу било је више. Први и најбитнији свакако је ситуација у њиховом окружењу, која се у последњих неколико недеља драматично искомпликовала. Од 20. јуна, када су последњи југословенски војници и полицајци напустили Косово, Срби који су одлучили да на Косову остану изложени су страховитом малтретирању од стране албанских екстремиста, тако да своје кретање свODE на минимум. Други разлог за журбу је био што се за викенд очекивала киша. Око пола девет увече њихове породице почеле су да осећају ону врсту nelaгоде која претходи великом страху.

Њива која је пожњевена налази се на три километра од села, иза два брда, тако да није видљива из Грацка. Према каснијим присећањима сељана, тога дана ветар је дувао од села према њивама, тако да они нису могли да чују шта се тамо евентуално догађало. Око девет сати породице су већ биле озбиљно забринуте и почеле су да зову штаб КФОР-а у Липљану. Они који су звали тврде да се на телефон јавио преводилац Албанац (или Албанка, што је нејасно, али не и толико битно), те да је на њихове апеле одговорио како они не знају где је село, немају довољно возила и људства и не могу да дођу на интервенцију. Мештани су звали поново, такође без успеха, да би се онда одлучили да сами оду до Липљана и потраже помоћ директно од официра, прескачући оне који се јављају на телефон. У међувремену, причају мештани, један момак из села је сео у фићу и кренуо ка Бујанцу не би ли негде уз пут пресрео жетеоце. На нека два километра од села наишао је на трактор на коме је лежало беживотно мушко тело. Одмах се окренуо и брже-боље кренуо назад. У међувремену је стигла и патрола КФОР-а која се упутила ка Бујанцу. После кратког времена у село је стигло још педесетак возила КФОР-а, тако да је тада већ свима било јасно да се у Бујанцу догодило нешто озбиљно. Коначно, два сата после поноћи, британски официр који је командовао овом јединицом обратио се породицама окупљеним у згради где се налазе школа и месна канцеларија са лошим вестима.

У НАДЛЕЖНОСТИ КФОР-а: Свих четрнаест жетелаца је убијено и њихова тела се налазе на њиви. КФОР је онемогућио приступ месту злочина због даље истраге. КФОР-ова верзија догађаја унеколико се разликује од онога што су новинарима дан након масакра у Грацку причали мештани. Прво саопштење у британској канцеларији за штампу (масакр се догодио у британском сектору) говорило је да је јединица Гурки (британских војника пореклом из једне области у Индији) око пола десет увече чула пуцњаву која је допирала из рејона села Бујан. Кренули су на интервенцију и негде око десет и петнаест пронашли тринаест тела на њиви, а неких сто педесет метара даље још једно тело на трактору. По обичају, нису се изјашњавали о националности убијених, али незванична информација је била да се ради о Србима. Новинарима је у том тренутку био дозвољен приступ селу, али не и самом месту злочина. За разлику од сељана који су се држали своје верзије догађаја, КФОР је своју верзију благо мењао у наредних неколико дана. Разлике су козметичке и више су у домену ревности оних који су требали да заштите грађане Косова.

Тела погубљених сељака одмах су превезена у Приштинску болницу, није се чекало јутро да се место злочина подробније сниме и истражи. Оправдање би могло да се нађе у високој температури у јулу (мада је ноћ била свежа), али је ова експедитивност предупредила то да новинари евентуално сниме тела на њиви.

Први репортери стигли су на место злочина већ у току ноћи, а екипи АП телевизије пошло је за руком да уђе у мртвачницу у Приштинској болници рано ујутру и сниме лешеве умотане у чаршафе. То су и једини снимци тела које је ико направио, јер је након тога новинарима уведена и стриктна забрана уласка у болницу. За суботу у једанаест пре подне још неколико дана раније заказана је конференција за новинаре на којој је требало да командант КФОР-а генерал Мајкл Џексон и један од команданата УЧК-а Агим Чеку причају о успешном спровођењу споразума о демилитаризацији УЧК-а, К-90, који је у том тренутку стигао до тачке К-30 (ознака иза слова К представља број дана од дана потписивања споразума - 21. јуна). Иако је и К-90 битан за Косово, на брифинг је дошло знатно више новинара него што се очекивало, из сасвим разумљивих разлога. Почетак је каснио готово читав сат, а потом је објављено да ће се, поред двојице најављених, новинарима обратити и Бернар Кушнер, новопостављени специјални представник УН-а за Косово. "Ми смо апсолутно згрожени над овим ужасним злочинем", рекао је Кушнер у свом прилично емотивном наступу. Генерал Мајкл Џексон је најоштрије осудио злочин најављујући опсежну истрагу која ће резултирати хватањем и кажњавањем починилаца, и одбацио инсинуације да управо КФОР штити албанске терористе. "То је врло увредљиво и неистинито. Ми смо овде да заштитимо све грађане Косова без обзира на националност", одговорио је са извесном дозом презира према таквој спекулацији. Једини који је ту деловао прибрано и хладно био је управо Агим Чеку. Он је осудио злочин, негирајући било какву умешаност УЧК-а, истичући њихову кооперативност са КФОР-ом. На директно питање ко би могао да буде одговоран за масакр, Чеку је одговорио да су то "неки елементи који се противе демилитаризацији УЧК-а". Који су то елементи и, што је још важније, где се могу наћи није даље коментарисао. Генерал Џексон је додао да има пуно поверење у генерала УЧК-а Чекуа, и да очекује његову кооперативност у расветљавању овог злочина. Потом су прешли на разговор о К-30...

ОЧИ У ОЧИ СА ЖРТВАМА: За разлику од њих двојице, мештани Старог Грацка немају ту врсту сензибилитета која би им омогућила да разликују кооперативне припаднике УЧК-а, који имају право да носе униформе и лако наоружање, од "елемената" којима је то право ускраћено али то ипак чине. Њихова једина дилема је ко стоји иза злочина: по једнима је то УЧК, а по другима КФОР.

"Кажу да је мени КФОР убио мужа", говори Соња Живић, супруга Јовице Живића, једног од два брата који су убијени у петак. Иза Јовице и Радована Живића остало је седморо деце без икаквих прихода. Да трагедија буде већа, њихов најстарији брат погинуо је пре две године на градилишту у Младеновцу. Соња, видно потресена, каже да је КФОР требало да их заштити, а они уместо тога наоружавају УЧК.

СПИСАК УБИЈЕНИХ

- Јанићијевић Момчило (1946), из Старог Грацка, и син му
- Јанићијевић М. Новица (1981), и брат му
- Јанићијевић Ђ. Миле (1957)
- Јанићијевић Џ. Слободан (1965), из Крајишта, избегао у Старо Грацко
- Цвејић Ј. Саша (1973), из Крајишта, избегао у Старо Грацко
- Цвејић Д. Љубиша (1939), из В. Аласа, избегао у Ст. Грацко
- Живић И. Радован (1967) из Старог Грацког, и његов брат
- Живић И. Јовица (1970)
- Ђекић М. Станимир (1955), из В. Аласа, избегао у Ст. Грацко
- Ђекић Д. Божидар (1947), из Старог Грацког
- Одаловић М. Андрија (1967), из Старог Грацког
- Тепсић М. Миодраг (1951), из Старог Грацког
- Јовановић Џ. Милован (1969), из Топличана, избегао у Старо Грацко
- Стојановић Д. Никола (1936), из Крајишта, избегао у Ст. Грацко

"Све најновије наоружање имају. Све исто као КФОР", говори она, држећи у наручју тромесечну Зорану. Њен отац, Жива Недељковић, објашњава како у униформама КФОР-а има најмање тридесет посто Албанаца. "Сви преводиоци су им Албанци и само преводе против нас. Ми нешто кажемо, а они то преокрену."

Како се вест о злочину због недостатка било каквих информативних средстава на српском језику на Косову споро ширила, у суботу, јутро након злочина, у Грацку су били само мештани и новинари. Родбина и пријатељи из других места дошли су тек пар дана касније, тврдећи да их је услут КФОР детаљно претресао. Мештани су се окупљали у двориштима ожалошћених, жене су нарицале, а мушкарци су већином одбијали да разговарају са страним новинарима уз објашњење да им ништа не верују и да ће они сутра да објаве да су "то Срби убили Албанце". Никаква убеђивања нису помагала, а преводиоци (већином Албанци) настојали су да се држе по страни колико год је то било могуће. Негде око два у село су стигли Бернар Кушнер и владика Артемије. Владика се мештанима обратио са "Помаже Бог!" на шта му је неколицина одговорила "Нама не помаже!". Потом је одржао беседу о потреби да се и поред оваквог страшног злочина на Косову остане.

Слично је говорио и Кушнер, који је и овом приликом дозволио да га понесе емоције. "Ја вам се извињавам, јер вас нисмо заштитили како нам наш задатак налаже. Ми смо овде дошли да штитимо мањине, а ви сте сада на Косову мањина", говорио је и позвао људе да се не селе. "Не дозволите да убице победе. Не дозволите да победе они који ово чине из освете...", рекао је Кушнер изазвавши праву бујицу неодобравања и питања "какве освете, због чега освете?". Покушавајући невешто да се извуче из непријатне ситуације, Кушнер је објаснио да мисли на оне који би да се свете свим Србима за нешто што се догодило Албанцима. Потом се упустио у кратак дијалог са Драганом Одаловићем, који је на њиву послао сина са комбајном да "помогне сиротињи да дође до хлеба".

"Мени су у НАТО бомбардовању убијени сестра и зет. Сада су ми убили сина. Ово село је изгубило двадесет људи у три месеца. За све кривим НАТО!", рекао му је Одаловић, да би га у следећем тренутку Кушнер саосећајно загрлио. Ипак, Кушнеров говор и гестови нису оставили дубљи утисак на мештанима. Но, они и даље немају намеру да се селе тврдећи да су они кључно село за цео крај.

"Ако оде Грацко, одоше ти и Липљан, и Добротин, и Прилужје, ма оде цело Косово. Ми смо ти овде најважнији", објашњавао је новинарима један мештанин.

БЕЗ ЗАШТИТЕ: Најужасније су ипак биле приче чланова породица који су ишли на идентификацију погинулих. Према њиховом сведочењу, оно што је КФОР назвао "мучким и суровим убиством" био је прави масакр у коме је само једна особа убијена хицима из аутоматске пушке док су сви остали прегажени тракторима или заклани. КФОР-ови истражитељи тврде, опет, да

су сви настрадали од аутоматског оружја којим је пуцано из непосредне близине што је довело до тога да главе и делови тела настрадалих буду деформисани до непрепознавања. Иако ће тек опсежна истрага дати праву слику онога што се догодило у Бујанцу, овај злочин би се крајње лаички и на основу комбиновања прича сељака и КФОР-а могао до извесне мере реконструисати.

Сељаци су од КФОР-а већ неколико дана тражили заштиту како би могли да обаве посао на њивама, а мировњаци су се изговарали недостатком људства и возила, те су обећавали да ће заштиту пружити "од уторка" или "сутра". Како се то није догађало, а жито тражи своје, сељаци који немају других извора прихода осмелили су се и кренули у њиве без заштите. Посао је текао добро готово десет дана и били су већ при крају, но сада мисле да су све време били посматрани и да су терористи одлучили да их нападну баш последњег дана вршидбе. На основу онога што се могло видети на самом месту злочина, терористи су сачекали да сељаци заврше посао и окупе се око трактора спремни за полазак (трактори су били натоварени). Тако груписане било их је лако опколити. Цео злочин није трајао дужи од неколико минута, јер би у супротном ризик од хеликоптерских патрола које нису ретке у овом крају био велики. Да ли су осим аутоматског оружја терористи користили још нешто, тешко је рећи, али, као што је напред већ речено, пуцњи из АК 47 из непосредне близине доводе до страшних последица по тело убијеног, чиме се може објаснити то да су на месту злочина били више него видљиви трагови мозга убијених људи. Није јасно да ли је четрнаести жетелац покушавао да побегне или је напросто био мало изван групе. Све у свему, након извршења злочина терористи су се повукли у оближњу шуму, а потом разишли незнано куд.

ОТВАРАЊЕ ОЧИЈУ: Масакр у Грацку учинио је да се илузије о успешном деловању КФОР-а које се гаје у светској јавности поприлично сруше.

Након велике трагедије приче о парцијалном и константном малтретирању Срба на Косову добиле су на важности, тако да је последњих дана било пуно речи о томе да су они затворени у својим становима или селима, да не могу да оду и купе најосновније намирнице, да их неретко туку на улици када их препознају као Србе, да им је ускраћено право да говоре својим језиком. Много тога је изнео и сам Бернар Кушнер на конференцији за штампу у недељу, поново у друштву генерала Џексона. Кушнер је изнео своја драматична искуства из прве руке стечена приликом ненајављене посете српским становима у Приштини, коју је направио са Момчилом Трајковићем и Хашимом Тачијем. Генерал Џексон је утврдио да је преводилац који се јавио на телефон у Липљану заправо био Србин, као и то да је КФОР обећао заштиту жетеоцима за суботу, али они нису

Тела била масакрирана

Родбина жртава трагедије у Старом Грацку, која је преузела тела у приштинском КБЦ, потврдила је јуче да су била масакрирана. Само четири тела могли су да обуку. Сва остала, како је рекао брат једног од убијених, стављена су у кесе. Према речима мештана, у среду око 13 сати на месном гробљу у Старом Грацку, које је на путу Липљан - Штимље, појавила су се тројица припадника "ОВК", у униформама. После разговора с војницима Кфора удаљили су се с гробља.

Глас Јавности, 29.07.1999.

Тело једне жртве

могли да чекају у страху од кише. У последњих неколико недеља КФОР је уложио много напора да уз помоћ неколико високих официра УЧК-а створи утисак да се ту ради о организованој групи која поштује принципе субординације. Упоредо са демилитаризацијом, спровођена је и унификација УЧК-а не би ли се герилци заиста ставили под некакву контролу, односно не би ли се наређена оних који су - попут Тачија и Чекуа, сада заинтересованих за цивилну политичку каријеру и сарадњу са Западом - заиста спроводила у дело. Масакр у Старом Грацку, демантовао је ове напоре на најгори могући начин, показујући да такозвано вођство УЧК-а нема контролу над неким својим фракцијама ни у ближој околини Приштине, а о удаљеним деловима Косова да и не говоримо. Свако негирање умешаности УЧК-а у овај злочин води ка схоластичкој расправи "ко је а ко није УЧК", јер је очигледно да је масакр обавила добро организована група, којој ово сигурно није била прва акција. Да ли је та група деловала аутономно или је ипак добила неки "миг" одозго остаје на савести генерала Џексона.

Зоран Станојевић, Време број 447, 31. јул 1999

СТАРО ГРАЦКО 1999 - МАСАКР НА ЊИВИ

Тела жртава масакра на њиви

Сахрана једног од четворо убијених Јанићијевића

СТАРО ГРАЦКО 2006 - ОБЕСВЕЂЕНО И ПОРУШЕНО ГРОБЉЕ

СТАРО ГРАЦКО 2007 - ХАПШЕЊЕ ОСУМЊИЧЕНОГ ЗА МАСАКР

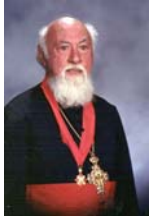

Специјалне јединице УНМИК полиције, потпомогнуте снагама КФОР-а, ухапсиле су јуче ујутро Албанца Мазлума Битићија из села Велики Алаш, у општини Липљан, због сумње да је починио ратни злочин .

Битићи се терети за убиство 14 Срба на њиви у селу Старо Грацко 23. јула 1999. године и за убиство Милене Стојановић 28. јуна исте године у његовом родном селу, које је довело до исељавања целокупног српског становништва из Великог Алаша.

ЗНАЧАЈ И ЗНАЧЕЊЕ ПОКАЈАЊА

Покајање је и акт и процес. Најбоље је приказано и као акт и као процес у Христовој алегорији о блудном сину (Св. Лука 15:11-32). Алегија је наративна структура у којој се описује догађај који се не ограничава на време, место нити на лица или лице које се у њој јавља. Ради тога је и метафорична и универзална: блудни син из алегије Исуса Христа може бити, како би Италијани рекли "uomo qualunque", односно "сваки човек".

Претпостављам да смо сви упознати са садржином алегије о Блудном сину. Због тога је нећу навести у целини, али морам да наведем неколико стихова да бих илустровао примедбе које имам намеру да учиним.

а) Од два брата, млађи је тражио од оца да му да део имања који му припада (15:12);

б) Покупи млађи син све своје и отиде у даљну земљу (15:13);

ц) Просу имање своје живећи бесплатно (15:13);

д) "А кад потроши све, постаде велика глад у овој земљи. И он се нађе у невољи; (15:14);

е) постаде слуга једног грађанина те земље (15:15);

ф) "И он га посла у поље да чува свиње," (15:15);

г) "И жељаше напунити трбух свој рошћинима које свиње јеђаху, и нико му их не даваше," (15:16);

х) "А када дође к себи," (15:17) увидео је да и слуге његовог оца боље живе него он;

и) одлучио је да се врати своме оцу (15:18), да призна да је погрешио (15:18) и да га моли за опроштај (15:18);

ј) учинио је све што је рекао да ће учинити: вратио се своме оцу признао да је погрешио и молио га за опроштај (15:20-21);

к) отац га је примио са радошћу (15:22-24)

Симболични, метафорични ниво ове алегије је заправо наша људска стварност. Не само сваки појединац, већ и сваки народ може бити "блудни син". Отац блудног сина у алегији је наш небески Отац кога понекад напуштамо и одлазимо у "далеку земљу". Ту "далеку земљу" је врло добро препознао и овако Хорх Бароис:

Далека земља у коју је блудни син одлутао је слика света у коме су људске делатности, па чак и њихове дужности, у супротности једна са другом и нису усмерене ка једном циљу, једном телосу; свет небулозних трагања, илузорних настојања, жудње за храном која не чини ситим и пићем које не утољава жеђ, свет у коме све у свему ништа нема смисла, који је преплављен неистинама, преваром и грехом; савршено супротан свету који је један створио а Син и Дух потецјално обновили.

(Библијска читања у православном богослужењу, стр. 25)

Није тешко увидети да је "далека земља" како ју је описао Бароис, заправо наш свет.

Ако и када народи и појединци напусте Небеског Оца, и они се нађу у "далекој земљи," духовној пустињи где трпе духовну глад и жеђ. У недостатку духовне хране, хране се свакојаким ђубретом, чији је један пример порнографија.

Први корак покајања је "долазак себи", увиђање своје погрешке и недела. Међутим, бојим се, у нашој средини, као и у другим савременим друштвима, веома је тешко "доћи себи," јер гранична

линија између добра и зла, правде и кривде, или је потпуно избрисана или је веома замрачена. Када се мисли и делује према принципу "циљ оправдава средство", зло се често сматра добрим, а погрешно се сматра исправним. Као илустрација те перверзности је бомбардовање градова и села, разарање болница, школа, мостова и кућа, убијање недужних грађана ради "хуманитарних разлога".

Многи се понашају према првом делу реченице коју је написао апостол Павле: "Све ми је слободно" (Прва посланица Коринћанима 6:12) али заборављају други део те реченице у којој стоји: "...али није све на корист." (6:12). Не схватају да је неодговорна слобода уствари ропство. На то је указао апостол Павле у том истом стиху: "...све ми је слободно али нећу да што облада мноме." (6:12) Није онда чудо што су оговарање, лагање, обмањивање, крађа, вршење прељубе и других неморалних дела толико раширени у нашем друштву од врха до дна.

Други корак у покајању је доношење одлуке да се вратимо Оцу. И пророци и апостоли су употребљавали реч вратити се, да означе покајање. Пророк Јеремија је пророковао:

Ако ћеш се вратити, Израилу, вели Господ, к мени се врати, и ако уклониш гадости своје испред мене, нећеш се скитати, и клећеш се истинито, вјерно и право: тако да је жив Господ. И народи ће се благосиљати њим, и њим ће се хвалити.

(Јеремија 4:1-2)

Исти пророк призива: "... вратите се дакле сваки са својега пута злого, и поправите путове своје и дјела своја." (Јеремија 18:11)

Пророци су такође називали покајање одвратити се, и исправљати путеве своје. Пророк Језекиљ, објављујући Господњи захтев Израилцима, говорио им је: "... одвратите се и одступите од гаднијех богова својих, одвратте лице своје од свијех гадости својих." (Језекиљ 14:6)

Пророк Исаија за покајање користи реч оставити пут свој. "Нека безбожник остави свој пут и неправедник мисли своје; и нека се врати ка Господу, и смиловаћу се на њ, и к Богу нашем, јер прашта много." (Исаија 55:7)

Рембрант - Повратак блудног сина

Трећи корак у процесу покајања је извршавање намере враћања Оцу, признавање грешака и недела, и молба за опроштај. За православне хришћане овај се корак остварује кроз свету тајну исповести.

Нажалост, Протестанти су укинули ову свету тајну и лишили своје вернике ове могућности. Зато није чудо да је света тајна исповести замењена саветовањем психијатора, групним терапијама и сличним сурогатима. Можда је то од неке користи за оне који осећају потребу да растере своју савест, али то ниуком случају није повратак Оцу.

Чак и неки православни хришћани сумњају у потребу исповести и избегавају је. Неки од њих оправдавају своје одбацивање исповести говорећи да Господ зна њихове грехове и погрешке чак и ако их они не исповедају и пре него што их исповедају. То је тачно. Међутим, припремајући се за исповест, И док се исповедамо, ми понекад сазанајемо веома много о самим себи, а то је веома важно ако желимо да исправимо путеве своје.

Не могу никада да заборавим разговор са једном драгом пријате-

љацио неколико дана пре њене смрти. Када сам је посетио у болници, она је већ знала да ће ускоро умрети и то ми је рекла, додајући: "Али ја се не бојим, јер сам се помирила са Богом и са самом собом." Пре него што сам имао прилике да нешто кажем у вези са тим, она је наставила:

Оче, ја сам престала да се молим Богу... "Шта?", ја сам је прекинуо уплашено. Да, оче, ја му се не молим, али ја му говорим целог дана и скоро целе ноћи. Знаш, не могу да славам, Присећам се свих својих срдитих и неприличних мисли и речи, свих мојих лоших дела, и ја му све то кажем. Знаш да је Он знао све то и пре него што сам му, а и да му нисам казала. Али, слушајући саму себе док Њему говорим, увидела сам по први пут у животу каква сам особа била. И, оче, жао ми је, толико ми је жао што нисам била боља.

Бог да благослови њену душу! Верујем да је Господ опростио њене грехове и њену душу примио као што је отац примио блуднога сина из Христове алегоричке. Њену жалост што није била боља особа је, рекао бих, осећао и пророк Јеремија који каже:

"Јер пошто се обратиш, покајаш се; ... јер се посрамих и стидим се што носим срамоту младости моје." (Јеремија 31:19)

Право, истинско покајање прати и молитва. У Другој књизи дневника забележена је Господња порука народу:

Ако затворим небо да не буде дажда, или ако заповедим скакавацама да погасу земљу, или ако пустим помор на народ свој, и понизи се народ мој, на који је призвано име моје, и помоли се, и потражи лице моје и поврати се од злијех путова својих, и ја ћу тада услышати с неба и опроситићу им гријех њихов, и исцјелићу земљу њихову. (Друга књига дневника, 7:13-14)

Наша молитва је разговор са Оцем Небеским. Није важно да ли изговарамо традиционалне молитве које су саставили Свети оци или своје личне. Молитве које су саставили Свети оци су као железничке шине које нас воде у правцу Оца Небеског. Они су били способнији од нас да формулишу разговоре са Богом, а молитве које су они саставили обично изражавају оно што бисмо и ми желели да изразимо.

Пророк Јоил помиње још два пратиоца покајања: "За то, још говори Господ: обратите се к мени својем срцем својим и постећи и плачући и тужећи. И раздерите срца своја а не хаљине своје, и обратите се ка Господу Богу својему, јер је милостив и сажалив, спор на гњев и обилан милосрђем и каје се ода зла. (Јоил 2:12-13)

Речи плачући и тужећи које пророк употребљава, синоними су за кајати се и жалити. Онај ко се не каје и не осећа жалост због својих недела неће налазити никакву потребу да се каје. Да би се схватио однос између поста и покајања, треба имати на уму да је пост упражњавање самоконтроле и самодисциплине не само што се тиче ограничења у исхрани, већ и у односу на мисли, речи и

дела. Пост који се сведе само на ограничења која се односе на исхрану је само "привремени вегетаријанизам". Он може бити корисан за наше тело и здравље, али то није "повратак Оцу".

Истински пост није само уздржавање од мрсне хране, већ и уздржавање од чињења зла и повећани напор у чињењу онога што је право и добро. Само такав пост јесте заиста саставни део покајања.

Не могу да одолим а да не наведем подужи текст из проповеди пророка Исаије забележене у педесет и осмој глави. Тамо је дата веома јасна дефиниција истинског поста. Своју поруку је пророк упутио његовим савременицима који су питали Бога: "За што да постимо, веле, а ти не погледа, мучисмо душе своје, а ти не хтје знати?" (Исаија 58:3), али Божији одговор, који пророк преноси, је истовремено и одговор нашим савременицима који мисле и говоре да је пост непотребан. Ово је одговор, који пророк пружа као одговор Господњи:

Гле, кад постите чините своју вољу и изгоните све што вам је ко дужан.

Ето постите да се препирете исвјате и да бијете да бијте песницом безбожно. Немојте постити тако као данас, да би се чуо горе глас ваш. Таки ли је пост који изабрах да човек мучи душу своју један дан; да савија главу своју као сита и да стере пода се костријет и пепео? То ли ћеш звати пост и дан угодан Господу?

А није ли ово пост што изабрах: да развежеш свезе безбожности, да раздријеш ремење од бремена, да отпустиш потлачене, и да изломите сваки јарам?

Није ли да преламаш хљеб свој гладноме, и сиромаше прогане да уведеш у кућу; кад видиш гола да га одјенеш, и да се не кријеш од својега рода?

Тада ће синуди видјело твоје као зора, и здравље ће твоје брзо процвати, и пред тобом ће ићи правда твоја, слава Господња биће ти задња стража.

Тада ћеш призвати, и Господ ће те чути; викаћеш, и рећиће: ево ме. Ако избациш између себе јарам и престанеш пружати прст и говорити зло;

И ако отвориш душу своју гладноме, и наситиш душу невољну; тада ће засјати у мраку видјело твоје и тама ће твоја бити као подне. (Исаија 58:3-10)

Да закључим: покајање није луксуз, већ неопходна потреба. Покајање не само што ће нам помоћи да ми будемо бољи, него ће и свет у коме живети бити бољи такође. Јер, како је Хорх Бароис нагласио: **Нема лека за зла нашега времена ако се не вратимо Богу, јер свет у коме живимо није нромалан свет, не-го пустиња.**" (Библијска читања у православног богослужењу, 25)

Др. Матреја Матејић - Протојереј-ставрофор

Свети Јован Претеча (Икона из 17. века)